

ABONAMENTUL
 Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12 .
 Pe 1 lună 2 .
 Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.

 Pentru România și străinătate nrul de
 și pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admī-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Adresa prelaților bisericei naționale ortodoxe române.

(*) Am dat ieri știrea, că ministrul Apponyi a sosit la Viena, ducând cu sine, pentru sancționare prealaltă, proiectul de lege care se poate socoti cruce la căpătâiul școlilor primare române. E posibil, prin urmare, că pe când se vor tipări aceste rânduri, să primim știrea despre înalta sancționare și astfel proiectul contra căruia românii au protestat cu energie, va deveni lege obligatoare pentru toți.

Primim acum din Sibiu, dintr'un izvor bine informat, următoarele:

»Sunt deja patru zile de când I. P. S. Sa Mitropolitul s'a decis în chestia apelului la tron. Dintre cele două alternative puse de Sinod a ales calea adresei. S'a redactat o parafrasare a protestului înaintat guvernului, arătându-se, bazat pe lege, cum actualul proiect desființează legi cari nu-s abrogate, se descrie îngrijorarea ce i-a cuprins pe români în fața tendinței guvernului de a nimici cultura națională română și de a se face guvernul arbitru asupra celui mai sfânt și mai imprescriptibil drept omenesc: a ne crește copii, și se termină făcându-se apel la bunătatea părintească a monarhului, scut tuturor popoarelor, rugându-l să nu sancționeze proiectul.

»Adresa a și fost expediată deja, s'o subscrie și episcopii sufragani dela Arad și Caransebeș, iar după aceea să fie trimisă cabinetului M. Sale, la Viena.

Fiindcă însuș Sinodul arhidiecezan a lăsat la bunăvoința înaltului prelat chipul cum să aducă la cunoștința M. Sale doleanțele bisericei române, n'ar fi nici actual, nici oportun să stăruim de ce nu s'a ales cealaltă cale: *mergerea în persoană la Tron!*

La urma urmelor, în scris ori în persoană, e vorba ca M. Sa să aștepte despre adâncă nemulțumire și îngrijorare de care este cuprins întreg poporul românesc și atât în fața Tronului, cât și a țării și lumii mari să se știe, documentat, că românii n'au aprobat proiectul lui Apponyi și dacă acesta va deveni lege, ne vom supune din respect pentru legi, iar nu pentru că am fi dorit și am fi veseli de aducerea unor măsuri fatale pentru cultura românească.

Ne cuprinde însă o mare nedumerire: oare adresa prelaților bisericei române dreptmăritoare de răsărit, nu va sosi târziu? Și dacă da, cine poartă răspunderea?

La prilej așa de mare, am putea să zicem chiar *moment istoric*, cel puțin în asemenea caz, e greu de înțeles și de aprobat, ca totul să meargă cu obișnuita încetineală biurocrațică... Nu ne-am permis a da sfat I. P. S. Sale mitropolitului dela Sibiu, octogenar îmbătrânit în lupte grele pentru biserică, dar par'că regretăm acum că n'am avut plăcerea să înregistrăm chemarea de

urgentă la Sibiu a celor doi episcopi, ca astfel a doua, mult a treia zi după votul Sinodului arhidiecezan, adresa prelaților să fie expediată și astfel să fi ajuns la Viena înainte de ministrul Apponyi...

Și aceasta nu pentru că am spera că astfel M. Sa Monarhul ar fi esitat să sancționeze proiectul, căruia a dat prealabilă Sa învoire, ci din următoarele două motive: 1) sosind târziu, cancelaria M. Sale poate că nici îl va prezenta Suveranului și chiar dacă șeful cabinetului îi va raporta ceva, însuș M. Sa nu va da importanță unui act *ne-avenit*, fiind târziu venit și nu se va simți îndemnat să dea alt răspuns decât cel mult că adresa s'a pus la dosar; 2) ne întrebăm apoi: ce impresie se va produce în public, ce va zice obștea cea mare, auzind că păstorii noștri au întârziat cu adresa?

Mai este apoi un moment regretabil: n'auzim nimic nici despre o adresă a prelaților bisericei române unite, nici despre o mergere a lor la Tron.

E deci vădit: pe când sentimentul național în masa poporului, a crescut într'un mod impunător și îmbucurător, p'atunci dela 1879 încoaci spiritul de solidaritate între prelații celor două biserici surori a scăzut. Atunci tot s'au mai sfătuit puțin, au știut unii de alții, ș'au mers pe aceeaș cărare, la Viena. Acum, când primejdia este neasămănat mai mare, când la spatele prelaților stă un popor mult mai luminat și mai conștient, prelații celor două biserici române în Casa Magnaților stau unii într'un loc, alții în altă parte, și sosind dela Budapesta la reședința sa, I. P. S. Sa Mitropolitul Blajului și vicarul său au grăbit să meargă la Alba-Iulia, să vadă pe episcopul ungar Majláth, dar la Sibiu nici până în ziua de azi nu s'a dus. Cât despre Episcopul dela Lugoj, P. S. Sa găsește vreme să întovărășească până la Palermo pe emigranții (de tot soiul) plecați din Fiume, să țină pe vapor vorbiri patriotice pentru cari »Pester Lloyd« îl laudă cu multă căldură, par'că *acasă*, între români, ar fi lume albă!

Ce-i asta? Nici în aceste vremuri triste să nu-i fi cuprins pe toți prelații români sentimentul datoriei ce au față de poporul ai cărui păstori sunt? Să nu se fi pătruns oare de grija ce atât de pregnant s'a manifestat în cele peste o sută mari adunări ale poporului?

Dar atunci cum am putut noi nădăjdui toți într'o *adunare mare a poporului român*, cum a fost la 3/15 Maiu 1848 pe Câmpia Libertății dela Blaj? Dar atunci și noi presa română, și atâția fruntași cari au vorbit de planul acesta, și mulțimea de popor care a dorit și aplaudat, am fost și suntem în crudă rătăcire, căci acel spirit mare șagunian și șulujan nu sălășluiește la toate curțile prelaților noștri, ba chiar tre-

bue să umblăm cu luminarea până să l găsim în vre-un ungher!

Cum? Intre slujitorii altarului român, între ceice poartă cărbă sfințită și au darul lui Dumnezeu de a face și desface, să se găsească inconștienți cari să nu-și dea seama că poporul privește la dânșii ca la icoane sfinte, dar că tocmai devotamentul acesta le impune datorii fără seamăn, cum zice sfânta scriptură: Păstorul bun vieața și-o pune pentru turmă?!

Dar atunci cum și ce mai putem aștepta dela corul prelaților celor două biserici în lupta ce de aci încolo trebuie desfășurată, luptă pentru apărarea fiecărei poziții, pas de pas, fără întrerupere și fără șovăire, căci vom avea în fața noastră întreaga desfășurare de forță a unui regim care nu cruță?!

Să punem însă frâu sentimentului de îndoială ce ne cuprinde, căci lupta mare a viitorului, trebuie să încercăm a o da *împreună cu prelații*.

Iar dacă se vor găsi de aceia, cari să țină mai mult la grațiile guvernului, decât la considerația poporului, a bisericei celei vii; — cari de dragul prieteniei cu ministri uită durerea din colibe românești, fi-va nația aceasta atât de tare să treacă peste ei. Poporul înalță, poporul te face idol, dar tot popoarele zdrobesc idoli falși și-și întorc fața dela farizeii cari îmbracă manta de apostoli.

Ancheta presei. În ședința de ieri s'a continuat desbaterea asupra *responsabilității* și a *cauției*, punct, care constituie întrebarea a doua din programul desbaterilor. A prezidat *Imling*, apoi celălalt secretar de stat dela justiție, *Töry*.

Szabados este pentru responsabilitatea cumulativă, e însă de părere, că tipograful trebuie scos de sub responsabilitate.

Szivák vorbește împotriva sistemului de »strohmanni«.

Kenedi e împotriva reformei. Dacă e să se schimbe ceva, atunci să se adauge clauzula, că dacă redactorul a luat răspunderea articolului, ori dacă s'a prezentat cineva ca autor, să nu se știricească cine e adevăratul autor.

Rákosi e în contra sistemului actual de responsabilitate, pentru că nu e destul de practic. Trebuie introdus un astfel de sistem, prin care să se pună capăt abuzurilor presei. Delictul de presă nu-l comite celce scrie articolul, ci celce îl publică, adică redactorul. Tipograful să nu fie responsabil, căci el săvârșește o muncă tehnică.

Se trece pe urmă la al treilea punct din program, sistemizarea prescrierei, al cărei termen guvernul voiește să-l scurteze la minimumul posibil.

Memorandul funcționarilor dela C. F. Nu de mult funcționarii dela căile fe-

rate, întrunindu-se într-o adunare, la care au luat parte vr'o 5 mii, despre ceace am luat și noi notă la timpul său, au hotărât prezentarea unui memorandum la cameră, în care să-și expună nemulțumirile față cu proiectul lui Kossuth! Acest memorandum a fost deja înaintat. Intre altele memorandumul arată, că proiectul despre reforma salariilor nu s'a extins și asupra celor 40 mii muncitori dela C. F., și pragmatica de serviciu jignește drepturile omenești și libertatea impiegaților. Se cere modificarea articolelor jignitoare.

Laudabila hotărâre de a instrua pe adulți, pe care a luat-o conferința învățătorească din tractul Zarandului, ar trebui să o ia toți învățătorii și cărturarii noștri dela sate. Indeplinit un asemenea angajament în cercuri cât mai largi, am da dovada cea mai vie de conștiințioasă națională și de forță vitală. În chipul acesta în mai puțin de 10 ani ar scădea de sigur în mod uimitor procentul analfabeților la noi, dacă nu ar dispărea cu desăvârșire.

Puterea semită. În primul de azi al ziarului »Pesti H.« — care îndeamnă la reducerea exageratelor și imposibilelor principii naționale din programul pașoptist — găsim următorul pasaj prețios:

»...Să judece fiecare creștin cu mintea sănătoasă, oare nu-i o prostie să ațîțăm pe ovrei, prin un partid antisemit, acum când avem mai mare nevoie de asimilarea lor?

Ba, situația de astăzi este așa, încât numai noi am suferi daune, dacă ovreimea nu se asimilează cu noi, pe cale socială, *pentru că ei sunt mai puternici decât noi*, și la o neghioabă prigonire ce ar porni unii pe teren politic, militar și în oficiile publice, ei, ovreii ar răspunde aspru în comerț, pe carierele libere (?) și în presă, *prin prigonirea creștinilor!* (Sublinierea în original).

Arată apoi, că pe urma acestor prigoniri numai cei săraci, creștini și ovreii deopotrivă ar suferi. Cei bogăți și puternici, din o

tabără ca din cealaltă ar face alianță de interese. Urmează apoi:

»De aceea toți creștinii cuminte trebuie să dea mână de ajutor, ca să fie stârpite din politică toate partidele confesionale, prin urmare și partidul poporal.

Să fi sosit deja timpul?

Din România.

D. Popovăț, sub-directorul serviciului maritim român, a plecat, însoțit de personalul vaporului »Principesa Maria«, la Constantinopol, unde va recepționa vasul căruia i-s'au făcut reparațiunile necesare. Din Constantinopol vaporul va pleca la Livorno, unde i-se vor schimba căldările și i-se vor face reparațiunile radicale.

Apoi tot personalul se va duce pe vaporul »Dacia«, care va fi recepționat și adus în țară prin luna Septembrie.

Eforia spitalelor civile din București a făcut evaluarea pagubelor cauzate la moștile sale pe urma războaielor țărănești.

Aceste pagube se urcă la suma de 200.000 lei, valoarea acaretelor distruse, fără a se mai socoti mobilele și produsele arendașilor.

Invățătorii Adamescu dela școala din Retevoești (Muscel) și Spiridon Georgescu dela școala din Mărăcineni (Buzău), cari au făcut studii speciale în Bosnia, au fost delegați de ministerul instrucțiunii publice să dea lămuririle necesare învățătorilor și sâtenilor în ceace privește cultura și îngrijirea fermelor, cum și instrucțiunea cuptoarelor etc.

Lucru manual. S'au luat dispozițiunile necesare pentru organizarea cursului de lucru manual ce se va ține în vara anului curent la una din școlile normale, probabil la școala normală »Carol I« din Câmpulung.

Casa școalelor a hotărât să reînălțeze posturile de învățători agricoli ambulanti, câte unul de județ.

Alergări de cai. Luni se va întruni la Constanța juriile pentru întocmirea programului alergărilor de cai și expoziției, organizată de ministerul de domenii la Constanța pentru ziua de 31 curent.

Festivitatea dela Fundațiunea Universitară Carol I. Întru amintirea înființării »Fundațiunei Universitare Carol I«, care împlinște 12 ani de funcționare, s'u ținut în sala cea mare a bibliotecii, o ședință solemnă sub președinția dlui Spiru Haret, ministru al cultelor și instrucțiunii publice.

La această solemnitate au luat parte mai mulți profesori universitari și un număr mare de studenți și studente.

Solemnitatea s'a deschis printr'o cuvântare a dlui C. Dimitrescu-Iași, rector al Universității, care a făcut psihologia caracterelor stăruind asupra rolului precumpănitor al culturii universitare în formarea lor.

Apoi, dl Al. Tzigara-Samurcaș a citit darea de seamă asupra mersului instituțiunei, arătând că dela 1 Maiu 1906 biblioteca a sporit cu 1279 cărți și 188 reviste periodice, așa că biblioteca dispune astăzi de 19.778 volume din toate ramurile în legătură cu studiile universitare.

Numărul revistelor străine și române se ridică la 217. În cursul anului expirat numărul cititorilor s'a urcat la 67.738, cari au consultat 89.094 volume.

Fundațiunea are, la universitățile din București și Iași, 7 bursieri, cărora li-se servește câte un ajutor de 100 lei pe lună. În afară de aceasta s'au acordat ajutoare pentru tipărirea tezelor și pentru lucrările speciale făcute în seminarul pentru istoria românilor de sub conducerea dlui prof. D. Onciul. 1700 lei s'au distribuit onor. studenți și studente lipsiți de mijloace, totdeauna în baza recomandățiunei dlor profesori universitari.

Averea Fundațiunei se ridică la lei 826.608. Banca României, societatea »Dacia-România« și Prima societate a Creditului funciar român servesc Fundațiunei o rentă anuală de 1500, 1000 și 1000 lei. »Deutsche Bank« din Berlin a dăruit Fundațiunei, cu ocaziunea jubileului M. S. Regelui, fondatorul așezământului, suma de 20.000 lei.

La orele 2, M. S. Regele a binevoit a primi în audiență de dl ministru al instrucțiunii publice și al cultelor, dimpreună cu dl rector al Universității și dl Tzigara-Samurcaș. D. C. Dimitrescu-Iași a prezentat Majestății Sale raportul asupra mersului instituțiunei, iar dl Al. Tzigara-Samurcaș un volum legat, coprinzând tezele absolvenților universitari din București și Iași tipărite în cursul anului din fondurile Fundațiunei.

10 Maiu în Capitală. Zi frumoasă, caldă, cer senin. În revărsatul zorilor 21 lovituri de tun anunțară capitalei serbarea ce se pregătește.

Încă de pe la orele 8 prin stradele mărginașe mulțimea începu să furnice și toți, bărbați, femei,

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

CÂNTEC.

Eu cred în natură, eu cred în o vieță;
Sunt sclavul nopții negre și cred în dimineață.

Eu cred în flori și stele,

Eu cred în visuri rele;

Eu cred în ruga mamei și în blestemul de tată,

Eu cred în zimbet și în jalea lăcrimată.

Eu cred...

Eu cred în tot și toate, ce sufletul meu vede,

— În tine însă dragă, nici când nu mai pot crede.

Emil Isac.

Un roman.

De Ilie Marin.

Am scris un roman. Nu Vă spăriați — romanul meu nu este atât de voluminos. Mult 200 de pagini — ediție elzeviră. Ce vreți, e mare ademenirea de a scrie pe volum aceste cinci litere roman! Nu vi-se pare, că m'am ridicat cu cinci coți deasupra muritorilor de rând, de când sunt romancier?

Așa. Să vă povestesc ce mi-s'a întâmplat cu romanul meu. Mai înainte de toate l-am decopiat frumos, într'un caiet de trei degete de gros. Am o scriitură, pociță de crezi că scriu cu chiriile. Singură bunica mă laudă uitându-se lung la foile de hârtie, pe cari i-le pun înainte. De când am prins-o însă odată că nu zărește nici o literă — îi pusesem o foaie albă de hârtie — de a-

tunci mi-am perdut și lauda asta. Munca decopiatului m'a ținut mult, dar în sfârșit tot am dus-o până în capăt.

Dar acum voiam să aud părerea cuiva. Așa suntem noi, cei sărutați de muze, nu ne dăm pace cu una cu două.

Pe cine să întreb?

Mi-a venit în minte prietenul meu Ghiță. Într'o bună dimineață am tăbărit la el. Abia se sculase din pat și și sorbea cafeaua. L-am înhățat. Era rezoluț bietul om, nu a îngălbenit cătuși de puțin, când mi-a văzut teancul subsioară.

— Ascultă.

— Ascult.

— Romanul meu.

— Tu scrii romane? Te țineai numai de drăcii.

— Ei, asta nu-i drăcie?

— Da ce ț-a venit?

— Iacă așa.

Și i-am cetit cele 200 de pagini. Am avut noroc că avea câteva franzele pe masă, că flămânzeam până să isprăvesc.

Când am gătat mi-am ațântit ochii asupra lui:

— Ei? Ce zici?

Ghiță se codea. Că așa, că pe dincoala, că nu-i place tipul cutare, că ar vrea o aventură »mai altfel«.

— Știi ce? De ce nu vâri un detectiv în acțiune? Uite, el să umbie pe urmele eroinei. Eroina să aibă o cățea a naibii și cățeaua să dispară cu eroină cu tot.

Mă uitam buimac la el:

— Că bine zici...

— Și în sfârșit cu ajutorul cățelei să afe detectivul unde e eroina.

— Nu i ideie rea.

— E excelentă. Nici vorbă. Schimbă-o așa.

Mi-am plecat capul. Trebuia să trec pe sub jugul caudin.

Când am ieșit dela Ghiță am aruncat ochii pe masa lui de scris. Avea întreagă colecția aventurilor lui Sherlock Holmes.

Au trecut câteva zile. Schimbasem totul. Cățeaua își avea locul de onoare. Ghiță era entuziasmat.

Dar acum să mai întreb pe cineva de sfat.

Bunica este mare amatoare de romane. O știu de când eram mic. Citea cu noaptea 'n cap pe »*bei trei mușchetari*«.

Am prins-o când voia să ațipească în fotoliu. I-am spus ce am pe inimă.

A zimbet protector și mi-a dat ascultare.

Nu băgasem de seamă, decât tarziu de tot, că a ațipit mai bine de zece ori în decursul lecturii, dar când să isprăvesc m'a laudat, mi-a prins capul între mâinile ei cuprinse de petele roșii ale bătrâneții și mi-a zis: Scrii bine, bine — dar, dragul mamei, de ce pui cățeaua aia acolo?

— Așa e modern mamă-mare.

— Las'-o naibii de modern. Când eram eu fată nu se pomenea așa ceva. Știi ce, fă-mi pe plac și schimbă.

— Schimb, mamă mare.

— Fă așa. Eroul să o iubească.

— Pe cățea, mamă-mare? întreb eu drăcos.

— Ba pe mama dr..., Doamne iartă-mă. Eroul să iubească pe eroină ca un smintit. Da ei să nu

copii, în păcuri-păcuri se îndreptau spre centrul capitalei, în special spre bulevardul Academiei, unde trebuia să aibă loc defilarea.

La orele 9 și jumătate, întreg centrul capitalei era inundat de lume.

La ora 9 și 45 minute, trupele încep să se așeze pe strade, ocupând trotuarul stâng. Ele formează un lung și nesfârșit cordon, care pleacă dela palat și până la mitropolie.

La ora 10 și jumătate, 101 lovituri de tun anunță plecarea dela palat a regelui, reginei și a principilor moștenitori.

Cortegiul regal era format astfel: în frunte mergea prefectul poliției. Venia apoi un escadron de jandarmi călări, trăsurile regale și princiare, și la urmă, în alt escadron de jandarmi călări încheia cortegiul.

La orele 11 se oficia un serviciu divin la mitropolie, la care au asistat regele, regina, principii moștenitori și întreaga familie regală.

Dintre persoanele oficiale au asistat la acest serviciu divin, ministrii, înaltele curți de casație și de compturi. Academia română, corpul profesoral, curțile și tribunalele, președintele și membrii comisiei interimare a capitalei, etc. etc.

La întoarcerea cortegiului regal dela mitropolie, aglomerația pe strade era enormă. Soarele ardea cu putere și căldura înăbușitoare a provocat mai multe accidente. Număroase doamne și copii avură leșinuri mai mult sau mai puțin grave. Unele din aceste persoane fură îngrijite pe loc de către serviciul de salvare, pus sub direcția dlui Minovici, iar altele fură transportate la spital cu trăsurile de ambulanță.

La orele 12 sosită călare suveranul și luă loc în fața statuei lui Mihail-Viteazul.

Muzicele trupelor de paradă se înșirară pe trotuarul stâng al bulevardului și începu defilarea după programul stabilit și pe care l'am publicat la timp.

Principele Carol, mica principesă Maria și micul principe Nicolae stătură în picioare, în partea dreaptă a regelui, alături de tribuna regală și priviră defilarea.

Principele Carol avea soarele în față, cu toate acestea nu voi să se miște din loc.

Acest frumos exemplu de admirabilă disciplină militară a făcut însă ca principele Carol, la sfârșitul defilării să nu mai poată să reziste și căzu jos lovit de insolatie.

Di general dr. Teodori îi dete în grabă ajutorul medical. Di dr. Minovici aleargă de asemenea în ajutor și după câteva minute principele Carol reveni din leșinul în care căzuse.

Aspectul Capitalei noastre a fost același și acum ca în toți anii. Stradele pe unde a trecut cortegiul regal erau decorate cu steaguri

treicolore, balcoanele caselor împodobite cu covoare, verdeață și tricolorul român, iar la edificiile publice, la diferitele instituțiuni și la mai toate magazinele și prăvăliile din capitală, fâlfăiau steaguri treicolore.

Dela orele 8 seara, centrul capitalei și cu deosebire calea Victoriei părea că e în foc. Pe stradă, din distanță în distanță erau arcuri luminoase, iar la balcoanele și ferestrele caselor, candele aprinse.

Prin grădinile și piețele publice au cântat muzicele militare, iar aglomerația a fost de nedescris.

Între orele 9 și 10 regele, regina și principii moștenitori s'au plimbat în trăsura, pe calea Victoriei.

Intrunire. Duminică, 18/26 Maiu, orele 2 d. a., partidul național-liberal va ținea la Dacia, o mare întrunire publică.

La această întrunire vor lua cuvântul domniul Spiru C. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice; M. Pherekyde, general Budișteanu, Const. G. Banu, dr. Romniceanu, Ioan G. Saita, Ioan Nădejde și Pompiliu Eliade.

Discursul dlui Dimitrie A. Sturdza, președintele consiliului de ministri rostit la întrunirea partidului național liberal din Brăila, în ziua de 5/18 Maiu 1907.

(Șeful partidului național-liberal este întâmpinat la tribună cu călduroase aplauze îndelung prelungite. Se fac ovațiuni d-lui D. A. Sturdza).

*Domnilor
și iubii cetățeni Brăileni,*

De o bucată de timp, în mijlocul domniilor voastre m'ați chemat și din mijlocul domniilor voastre m'ați trimis de patru ori în senat; acum doi ani de zile, fiind în opozițiune, astăzi suntem iarăși întruniți, pentruca să formăm adunările legiuitoare ale partidului național-liberal, chemat la guvern în niște împrejurări grele și dinaintea unor probleme însemnate de deslegat. Cred că, precum în opozițiune uniți am fost la controlare, așa vom fi și astăzi la clădirea care avem să ridicăm, clădire legiuitoare însemnată din toate punctele de vedere.

Pe lângă chestiunile speciale cari au să se prezinte, chestiunea principală este să se facă un rost stabil statului român. Când cei bătrâni au lucrat cu atâta vigoare la ridicarea statului

român, ei au vrut să ieșim dintr'o situațiune efemeră și șubredă, și să intrăm într'o situațiune stabilă, care să ne asigure viitorul; ei au vrut să nu trăim numai de astăzi până mâine, fără nici un rost, stricând într'o zi ceea ce am clădit în 10 ani. Stabilirea statului, aceasta este ținta spre care trebuie să fie neconținut îndreptați ochii noștri. Trebuie ca odată rostul acestei stabilități să fie întrupat în toate instituțiunile statului.

Cel dintâiu punct de program general al tuturor este stabilitatea creditului statului. Precum și un gospodar bun muncește pentru a-și agonisi o avere, menită să-i facă traiul mai lesnicios, și precum rânduiala acestei munci este ca el să nu cheltuiască mai mult decât are, să cheltuiască numai o parte din ceea ce el agonisește și să pună în siguranță partea necheltuită, pentruca astfel să se îmbogățească treptat și sigur: — tot astfel este și pentru gospodăria cea bună a statului.

Când am început a organiza statul român independent, a fost de regulat întreg organismul social și al gospodăriei publice și nu am ajuns încă a da un așezământ neclintit stabilității. Un început al stabilității a adus după sine ministerul de 12 ani al marelui nostru bărbat de stat Ion Brătianu, (Aplauze prelungite și îndelung repetate) a cărui memorie trebuie să ne fie la toți scumpă. (Aplauze prelungite și îndelung repetate). Aducerea aminte a numelui lui trebuie să ne mențină pe calea pe care el a tras-o, ca să ridice statul român într'o pozițiune tare și respectată. (Aplauze furtunoase și îndelung repetate. Ovațiuni).

Cea dintâi cerința este pentru o gospodărie internă bună și regulată. (Aplauze prelungite).

Regulă în gospodăria internă este atunci când budgetul statului, al județelor și al comunelor sunt echilibrate, când, adică, ele nu se încheie cu deficite și când nu se infundă în împrumuturi. (Aplauze prelungite. Vii aprobări).

Stabilitatea echilibrului budgetar nu se obține însă decât cu excedente. (Aplauze prelungite și repetate).

Dar aceste excedente nu trebuie să fie rezultatul unor impozite noi. Să cheltuești în fiecare an sume cari întrec veniturile și să ridici neconținut impozite mai mari pentru a obține excedente: aceasta este o rea gospodărie. (Aplauze prelungite).

Excedente reale trebuie să rezulte și din economiile pe cari statul le face la cheltuieli. Guvernul să aibă totdeauna înaintea lui: că el nu cheltuește din banii săi, ci din banii poporului întreg; că, deci, fiecare ban pe care îl cheltuește, de zece ori trebuie să-l întoarcă în mână, până să se hotărăscă a-l cheltui. (Aplauze prelungite. Unanime aprobări).

se poată lua. Să vină la mijloc ceva. O rudenie să o cheme pe ea și ea să se îmbolnăvească acolo. În sfârșit, să nu se poată lua.

— Așa voi schimba, mamă-mare. Când să plec am zărit pe masă pe »Paul și Virginia.« Bunica citea »romantele« cu bucuria cea mai nevinovată.

Am întors-o și așa, deși mi-a trebuit multă muncă să dau drumul cătelii și detectivului.

Bunica stătea să-și iasă din piele de bucurie. Într'o după amiază am avut îndrăzneală să-i citesc romanul și Ei. Asta era după mine ultima instanță. Ce mi erau părerile lui Ghiță, ce ale bunicii, pe lângă ale »adoratei« mele!

Cu câtă vervă nu i-l'am cetit. Ea morfolea ca un iepuraș la o ciorchină de struguri, mă bătea din când în când cu farmături de pâne și-și sprijinea obrazii în palme.

Când se sfârșesc — era trist de tot sfârșitul romanului meu din ipostasul al 3-lea! — s'a ridicat idolul meu, m'a bătut pe umeri, și mi-a zis cu duioșie:

— »De ce-i omori? De ce-i lași să moară fără să se fi întâlnit? Nu vezi că-i prostie?...

— Prostie? Stăteam ca năuc.

— Firește. De ce să nu se mai întâlnească? De ce să nu să ia?

Toate argumentele mele erau zdrobite. Nu-i plăcea ei — ce 'mi folosea întreaga muncă!

M'am grăbit să refac totul. Trenul nu mai deraila în mijlocul drumului, trăsura ei nu-și mai pierdea osia, se întâlneau, se strângeau în brațe și-și jurau credință.

Câtă bucurie pe fetița mea! Li strălucea fața ca un soare.

Dar totuș trebuia să mai întreb pe cineva. Nu-mi era deajuns părerea celor de până acum. Știam pe un prietin, despre care se răspândise faima că se ocupă cu literatura. Am alergat la el.

Locuia într'o înfundătură de coridor. Acolo își avea un atelier săracăcios. E'ă afară din cale de prevenitor cu mine, de câte-ori ne întâlneam. Așa și acum.

I'am spus cauza venirii. Și-a dat lucrul la o parte și m'a ascultat. De câteori nu cetisem paginile astea! Le știam aproape de rost!

Singurele întreruperi erau:

— Bine! — Bine! — Bine!

Când se gat se ridică, mă apucă de mână, îmi pune mâinile în palmă, și-mi zice: Bine, frățioare, lipsește arhitectonicul.

— Ce-i lipsește? întreb spăriat.

— Arhitectonicul.

— Ce-i asta?

— Iacă, arhitectonicul! Și face cu mâinile un semn prin aier, un gest larg, de stăteă să cuprindă întreg atelierul.

— Ai dreptate — i-am zis și am ieșit. Până azi îi caut arhitectonul.

Uitasem să vă spun; prietenul meu, despre care vă vorbisem, este arhitect. Folosește cu toate ocaziile cuvinte din domeniul meseriei sale — ori se potrivește, ori ba.

O, dar o părere hotărâtoare tot voi afla eu! Mi-am luat inima în dinți și am bătut la ușă fostului meu profesor.

M'a primit bine. Zimbetul fin din colțul gurii nu i-a pierit încă. I'am mărturisit păcatul. M'a lăudat, mi-a tocmit scaunul, i-am cetit romanul.

— Toate-s bune, dar ce vă apucați DVoastră

— tinerii — de lucruri de astea? Nu vedeți, nu cetiți DVoastre istoria?

Nu ați auzit de figurile mărețe ale anticității, de Cesar, de Pirhus, de Hanibal?

Uitasem, era profesorul meu de istorie. Acum, închipuiți-vă starea mea:

Ghiță fantazează de detectivii lui Sherlock Holmes.

Bunica de sfârșitul tragic din »Paul și Virginia«.

Iubita de sfârșitul: Se sărută și se iau.

Celalalt prietin visează de arhitectonic.

Fostul meu profesor de istorie desprețuiește întregul gen, de care m'am apucat cu atâtea iluzii.

Și dacă mă voi duce la alții o să pățesc la fel — o prevăd.

Ce să mă fac? Vreau să-i împac pe toți — și capra și varza.

Și am ajuns la un rezultat. Evrica! Știți ce-am făcut? Nici mai mult, nici mai puțin, am înreunat toate părțile lăsate la o parte pe rând, în urma sfaturilor unuia, sau ale celuilalt. Iar sfârșitul l'am făcut — istoric. Vă mirați? Întrebați: cum?

Dar ce nu e posibil între părțile incoherente am presărat un regiment întreg de puncte și de semne ale exclamării. Cu atât mai frumos, cu cât mai mistic și mai neînțeleș cuprinsul.

Și am avut un succes fenomenal. Fiecare mă cumpără, fiecare mă aplaudă. Mă aplaudă unde-i convine lui, unde nu, cetește și trece mai departe. Iar eu, eu înnot în lauri...

Faceți și DVoastră romane ca mine.

Astfel să iasă, dlor, excedentele bugetare din economii, din înfrânarea cheltuielilor, iar nu din sporul venitelor, provenind acel spor din dări noi. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Atunci sumele rămase necheltuite se pun la o parte și se întrebuințează în cheltuieli bine chibzuite și astfel suntem apărați de împrumuturi noi, cari nu le evităm, se înscriu la cheltuieli noi cu dobânzile și amortizările lor. (Aplauze prelungite. Aprobări).

Adversarii noștri, dacă amintesc numai timpii din urmă, de multe ori au făcut greșeli în această privință. (Aplauze prelungite). Incepând cu anul 1894, ei de trei ori au greșit în contra bunei gospodării a finanțelor statului, care cere să fim economi cu banii statului, cu banii contribuabililor. (Aprobări unanime).

Încă din timpul bătrânului Brătianu se pusesse finanțele țării în bună rânduială. După multă muncă stăruitoare, s'a pus întâia bază a bugetului cu excedente în 1886—1887. De atunci și până la 1893—1894, s'au adunat opt excedente, cari formează suma însemnată de 60,155.125 lei. (Aplauze prelungite).

Două excedente, 1886—1887 și 1887—1888, au fost încă ale ministerului Brătianu; celelalte șase, ale ministeriilor conservatoare, cari au urmat până la finele anului 1895.

Au urmat dela 1886—1887 un șir întreg și neîntrerupt de opt bugete cu excedente unele mai mici (628,751.64 lei), altele mai mari (20 mil, 336.176.34 lei). Mijlocia anuală a acestor opt excedente este de 7,519.390 lei.

În loc ca să se menție această cumpănă, conservatorii deodată au ieșit din ea, și în doi ani, 1894—1895 și 1895—1896, au picat din nou în neorânduiala deficitelor, cari s'au suit la 27,020.748.46 lei. Acest deficit însemnat, a opta parte a bugetului 1895—1896, a încurcat finanțele statului și conservatorii s'au retras dela guvern din cauza lui. A urmat la finele anului 1895 partidul liberal, și în trei ani, s'a redus deficitul la 2,253.502.69 lei. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Ministerul național-liberal s'a retras la începutul anului 1899 și lui i-a urmat un guvern conservator, care a cârmuit finanțele în 1899/1900 și 1900/1901. În loc de a-și reaminti cele 27 milioane deficite, conservatorii au început din nou a cheltui și s'au infundat în doi ani cu 74,084.523.91 lei deficit. Acest deficit reprezintă a treia parte din bugetul anului 1900/1901 de 236 milioane. Atunci conservatorii iarăși s'au retras dela guvern.

Noi, în opozițiune, le-am propus să le dăm ajutor, pentru că dacă statul se primejduia, ne primejduiam cu toții. Ei nu au admis propunerile noastre de economii, pentru că nu aveau curajul să-și facă datoria și pentru că nu ne credeau de bună credință.

Când am revenit la guvern în 1901, am pus noi în aplicațiune propunerea noastră. În loc să avem un buget de cheltuieli de 236 milioane, l-am redus la 218 milioane și jumătate; și în 4 ani am format un excedent de 88 și jum. mil., din care s'a cheltuit pentru armată și căile ferate 64 milioane lei, păstrându-se necheltuite în rezervă 7 milioane.

Voiu aminti, că ministerul național liberal nu a cheltuit din aceste excedente de 88 și jum. mil. decât 53 și jum. milioane; iar ministerul conservator ce ne-a urmat, în loc de deficit în tesaurul public, a aflat ghiată 35 milioane.

De ani de zile au fost la guvern conservatorii. Eu credeam că conservatorii, cari de două ori au greșit, văzând în fine modul practic cum ar trebui conduse finanțele statului, se vor așeza de a treia oară pe o bună gospodărie și vor întemeia-o în mod definitiv pentru stat, arătând că conservatorii ca și național-liberalii au intrat la finanțe pe calea bunei rânduiei, și că astfel nu vom mai avea deficite în viitor.

Din nenorocire, calea cea bună a fost părăsită, și iar am intrat în vechiul obicei al cheltuielilor destrăbălate.

Neavând încredere în buna rânduială, sau mai bine zis, neputându-se obișnui cu buna rânduială și cumpănă, conservatorii au început a pune dări nouă. Telul eră a-și spori cheltuielile și a-și asigura totodată un excedent; când din contra, dacă sporeau cheltuielile, trebuiau să se mulțumească cu un excedent mai mic, și tocmai

micșorarea excedentului trebuie să i facă atenți că cheltuiesc prea mult.

Ultimul buget național-liberal cu fondul comunal se suia, la cheltuieli, la 227 milioane. Conservatorii au ajuns în anul acesta 1907/1908 la un buget de cheltuieli de 249 milioane, care — cu adaosul de 7 milioane cerut la răsboiu pentru echipamentul anual și înscris în împrumutul de 23 milioane 700.000 lei votat în zilele din urmă ale guvernului conservator, — formează o chetuială bugetară anuală de 256 milioane.

Deosebirea dela 227 milioane până la 256 milioane este aproape de 29 milioane.

(Va urma).

Nu mai au ce spune.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 25 Mai.

Nu mai găsesc nimic nou, ce să spună la proiect, și în lipsa asta, stau de vorbă unul cu altul. Deosebită plăcere le face a se lega de democrați și socialiști. Aceștia, firește, nu scapă ocazia de a răspunde. Ceialți, ascultătorii, ajută și ei cu întreruperi și cu glume nesărate. Așa de puțină seriozitate, și un ton așa de trivial ca în ședința de azi, mai rar. Poporalul Förster conduce.

Schimbare în situație: laudele se întetesc, și critica amuțește.

Un naționalist a ajuns și pentru ziua de azi. Unii zic, că Hodza ar fi chiar un socialist dela toartă.

Ședința se deschide la orele 10 și 15 m.

Prezident: J. Justh.

Deputați naționaliști: Goldiș, Hodza, Schiciac, Ivanca.

Notarul citește vre-o 10 interpeleții anunțate mai de curând. Intre ele una de Schiciac. Prezidentul cere, și Camera încuviințează ca azi să se treacă la interpeleții la ora 1.

Nagy György, se face apărătorul celor mai slabi: al servitorilor. Micii proprietari nu vor avea ciocniri cu servitorii, numai proprietarii mari, cari au datorință sfântă a aduce jertfe. — Justifică greva prin citații din celebrii economiști francezi.

Întreagă chestia o judecă din punctul de vedere național. Pentru viitoarele lupte naționale este bine să angajeze muncitorimea, mituindu-o de pe acum. Primește proiectul.

Buza Barna, (kossuthist, unul dintre oratorii ascultați.) El află că proiectul e mai mult decât bun, e necesar și e chiar prodigios. Atacurile cu tendință de a discredită coaliția, nu vor izbuti.

Se ceartă cu democrații, cinstindu-i cu numele pe panamiști. (Sgomot.)

Compară proiectul actual, cu legea din 1867, și îl află mult mai perfect.

Posteritatea va fi recunoscătoare lui Darányi — și, desigur, lui, care primește proiectul. (Aplauze.)

Bródy ventilează o chestie personală, Buza își rectifică cuvintele.

M. Hodza: Reprobă sistemul de acuzare inaugurat de Buza Barna.

Contestă acestui parlament dreptul de a crea legi ca și cea proiectată. Avem o marșrută specială pentru alte chestii.

El a primit mandat special pentru a zădărnici proiectul. De ce se forțează, când în toate părțile sunt nemulțumiți cu el.

Greva este inevitabilă. Certele de clasă nu sunt ale timpurilor noastre — ele dănuiesc de veacuri. Agitatorii sunt urgisiți, fiindcă în realitate partidele de acum urăsc

libertatea culturală și a gândirei, pe care o urmăresc ei. (Sgomot, contraziceri.)

Mai ușor se va pune capăt grevelor prin instituții economice bune și drepte.

Ideea socialistă va zdrobi și la noi ideea națională șovinistă.

Mai bine s'ar ocupa guvernul cu chestia emigrării.

Stăpânirea gentrylor mai apasă și azi.

O voce: Sunt mai cinstiți decât Bokányi et comp.

Nagy Gy. Și decât Hodza!

Hodza. Las c'o să vină încurând și vremea lor. Faceți rău, că nu încercați a vă împrietini cu realizarea statului socialist.

Prezidentul îl somează în două rânduri să rămâie strict în chestie.

M. Hodza. Roagă ministerul de agricultură să studieze mai bine datele și condițiile, când va mai veni cu astfel de proiecte. Pe cel de față îl respinge.

Hellebronth G. Face apologia aristocraților maghiari, cari știau să fie și omezi, în caz de nevoie. Tocmai perfect nu e proiectul — nici nu poate fi așa, dintr'odată — deci, îl primește!

Interpeleții.

La ora 1 și 15 minute contele Andrassy răspunde la interpelețiunea de demult a *drului Vaida* în chestia abuzurilor dela alegerile din Șomcuta-mare, Cehul-Silvaniei și Crășău. Ministrul se ocupă cu chestia națională, pe care o privește ca o primejdie publică a țării. Deputații naționaliști urmăresc chimere, ce nu s'ar putea realiza, decât prin sânge, volnicii și revoluții (!?). La urmă declară, că a făcut cercetare în cauză, dar n'a descoperit nici un abuz. (Nici la Ceh?) Din contra românii s'au purtat agresiv. (Nici nu s'ar putea altfel!) Camera a luat la cunoștință răspunsul.

Tot **Andrassy** răspunde la interpelearea lui Hodza în cauza fașificării listelor electorale în comitatul Nyitra. Declară neîntemeiată acuza lui Hodza,

Acesta nu e mulțumit cu răspunsul. El e gata a dovedi ori când cele susținute. Așteaptă ca ministrul să ancheteze cazul.

Camera însă primește răspunsul.

Rakovszky interpelează pe ministrul Wekerle în chestia Brancovici. Ridică acuze împorriua partidului radical sârb, care manifestează tendințe contrare statului. Invinuește și pe partidul kossuthist, care lucrează mână în mână cu sârbii. (Wekerle întrerupe: Nu e adevărat!) Cere disolvarea congresului bisericesc sârb și suspendarea autonomiei sârbești.

Wekerle n'a răspuns.

Schicsak interpelează pe ministrul de interne în chestia expulsării din țară a mai multor cetățeni țărani din comitatul Nyitra, pe motivul, că la alegeri au atârnat pe casele lor steagul candidatului național.

Andrassy a răspuns, că va face cercetare și va lua măsuri.

Ceialți interpelanți: Lengyel, Visontai, Lányi, Hoffman și Halász, fiind timpul întâiat, au cerut amânare.

Ședința s'a ridicat la orele 2.

Vorbirea deputatului V. Goldiş rostită în şedinţa dela 24 Maiu a Dietei.

Onorată Cameră! În decursul discuţiunii proiectului la ordinea zilei (sgomot) nu numai din partea opoziţiei, ci şi din şirele majorităţii s'au ridicat voci cari dovedesc că proiectul acesta are mai multe părţi slabe, decât bune. A devenit de notorietate publică faptul că proiectul acesta nu trebuie nimănui. Nu le trebuie servitorilor, nu le trebuie stăpânilor.

Şi în situaţia aceasta excepţională s'a născut şi mai ciudata teorie, după care tocmai asta ar dovedi că proiectul e bun, pentru că nu place nimănui.

Insuş dl ministru aşa a motivat lucrul: despre bunăitatea proiectului l-ar fi convins faptul că a fost atacat din toate părţile; d-sa din asta şi a formulat convingerea, că a găsit calea mijlocie, de aur, cum se zice. La raţionarea asta s'ar putea însă răspunde printr'un alt proverb: Că nu tot ce străluceşte este aur! La nici un caz nu consider potrivit a se susţine un proiect de lege argumentându-se că ţara îl cere, fiindcă nu trebuie nimănui.

La excepţiunile ridicate din partea opoziţiunii s'a răspuns numai prin argumentarea că în genere se poate primi, deoarece la discuţia pe articole greşelile eventual pot fi îndreptate. (S'auzim.) În privinţa asta chiar şi dl ministru al agriculturii a oferit asigurări când a declarat, că e gata a primi modificări, cu excepţiunea unui singur paragraf, asupra căruia voiu reveni.

Eu nu pot cuprinde în felul acesta sistemul de a discuta un proiect de lege, deoarece discuţia generală se referă la principiile fundamentale, la economia legii, şi cine primeşte un proiect în genere, ca principiu general, nici nu ştiu să-mi explic dispoziţia ca la discuţia generală să-şi facă observaţiunile de amănunte, ceace la discuţia pe articole are destul prilej şi vreme s'o facă.

Altă observaţie ce s'a auzit drept răspuns la cele zise de pe aceste bănci a fost că noi cei cari vrem să ne ridicăm vocea în interesul servitorimei, nici n'am avea dreptul să vorbim, deoarece n'avem împuternicire dela servitori (Mişcare). Pe acest motiv şi noi am putea nega dreptul ministrului de agricultură să ne prezinte aici un astfel de proiect, pentru că desigur nici d-sa nu o să ne poată arăta procură că servitorimea l-a împuternicit să vină cu proiectul acesta. Nici nu este parlamentar felul acesta de a înţelege lucrurile, deoarece deputaţii au mandat pentru toate interesele ce privesc ţara (Aşa e) tocmai aşa poate vorbi în interesul servitorilor ca şi în interesul stăpânilor, fără să aibă procură deosebită fie dela stăpân, fie dela servitori. (Mişcare.) Acest contraargument din parte-mi nu-l socot serios.

Dar e foarte aparte şi caracteristic, că la o contradicţie, care s'a spus din aceste bănci, n'a reflectat nici on. domn ministru şi nici din majoritate n'a răspuns nimeni. De aici adică i-s'a adus guvernului vina, că neglijează alte chestii, la cari s'a obligat, alte chestii cu mult mai de importanţă, alte interese ale ţării într-îşi, şi prezintă mereu astfel de lucruri înaintea camerei, pentru cari nici n'a avut misiune. Din locul acesta s'a accentuat, că în mesagiul de tron au fost menţionate lucrările, la cari s'a angajat camera aceasta şi guvernul acesta, şi s'a pus pond aici, în băncile acestea, că tocmai îndatoririle, la cari s'a angajat majoritatea şi guvernul, sunt preterate în faţa altor proiecte de lege nu atât de importante. (Mişcare.) Doară mesagiul de tron referitor la aceasta glăsuieşte destul de lămurit în următorul mod: »Acestea sunt, stimaţi domni, magnaţi şi deputaţi, acele misiuni, la cari guvernul nostru s'a angajat aşa fel, că ele sunt chestii, cari au să se rezolveze mai întâiu şi necondiţionat, şi rezolvarea lor nu se poate nici nimici, nici amâna prin luarea altor chestii.»

Este evident, că atunci când guvernul vine cu proiecte despre şcoale populare şi despre servitori, nu poate avea alt scop, decât să delătore

acele îndatoriri mai mari, la cari s'a angajat şi pentru cari ţara a ales camera aceasta.

E de tot deosebită o altă trăsătură caracteristică mai nouă a acestui parlament, aceea, că toate chestiile, pe cari majoritatea le primeşte foarte bucuros, le îmbracă într'un oarecare colorit naţional. Şi Kelemen Samu, on. meu coleg a atras atenţiunea, că unele dispoziţiuni ale acestui proiect sunt excepţionate din cauză, pentru că aceste dispoziţiuni pun deosebit de mari greutăţi pe spatetele clasei, care susţine naţiunea şi prin urmare n'ar fi corect şi nici permis a îngreuna şi mai mult clasa aceasta. Ca să arăt, că acest motiv în ce lumină e în faţa altor oameni, cer permisiunea on. camere, ca să citesc o mică parte dintr'un op apărut de curând.

Cartea lui Jászai Oscar (Auleo. Nu suntem curioşi!) spune următoarele (ceteşte): Terenul ideii de patriotism s'a format. Ceice şi-au vărsat odată sângele pentru el, se îngrozesc când cugetă, că ce s'a ales din el. Despre principiile marelui democratism, despre ridicarea poporului cel mult sunt numai fraze goale în el. În locul lui deviza este colonizare, imperialism, cu preţul celei mai mari bogăţii, şi aservirei cât mai multor oameni. Ultimul ideal nu mai e întreaga naţiunea, ci o anumită politică cultivată: a conserva aşa numitele familii istorice şi natural pe acelea din aristocraţia de parale, cari ar voi să devină astfel. Cultura naţională nu mai e avântul liber al sufletelor, acel avânt, care voieşte să participe corăspunzător la activitatea puterilor de rasă, teritoriale şi economice, la desvoltarea istorică a trecutului la civilizaţia omenească.

Dupăce termină cu citatul din Jászai, declară, că nu primeşte proiectul, nu pentru că ar jigni interesele marilor proprietari de pământ, ci tocmai pe ale servitorimei. Declară, că nu e socialist şi nici nu aderează la partidul socialdemocrat, pentru că vederile acestuia referitoare la creştere, la înfiinţarea familiei şi la vieţa religioasă sunt contrare legilor vecinice. Dupăce vorbeşte mai mult despre chestia socială, continuă astfel:

On. Cameră, Guvernul, prin dispoziţiunile sale urmăreşte ţinta — ori o recunoaşte, ori nu o recunoaşte, cum a recunoscut-o, însă, în parte — să le ia socialiştilor putinţa de a se desvoltă în Ungaria. Această ţintă a urmărit-o şi atunci când a prezentat Camerei proiectul de lege despre promovarea industriei, proiect care de atunci a devenit lege. E lucru ciudat, domnilor, că şi prin aceea lege ajunge chiar rezultatul opus. Pretutindeni în lume, în fabrici se recrutează socialdemocraţia şi cel care vrea să creieze marea industrie, fără voie va crea socialdemocraţia şi cel ce vrea să consolideze în Ungaria industria în semnul individualismului, cu alte cuvinte vrea să creieze marea industrie prin fabricile cari stau în serviciul capitalismului, — prin munca lui nu va ajunge decât să consolideze socialdemocraţia. Dacă dimpotrivă, guvernul ar fi dorit să urmărească ţinta de a împedecă socialdemocraţia n'ar fi trebuit să încerce acest lucru prin înfiinţarea de fabrici puse în serviciul capitalismului, ci, dimpotrivă... (Sgomot).

Preş. Vă rog, domnule deputat să rămâneţi în chestiune.

Goldiş... pe baze de tovărăşii... (Sgomot în centru).

Preş. Linişte domnilor!

Goldiş... ci, dimpotrivă, şi marea industrie ar fi trebuit s'o promoveze pe bazele principiilor tovărăşiiilor; n'ar fi trebuit să dea subvenţii fabricelor puse în serviciul capitalismului, pentru că aceasta nu duce la slăbirea socialdemocraţiei, ci dimpotrivă la întărirea ei.

Această direcţie o urmează şi proiectul de lege în chestiune. Şi în acest proiect se declară că intenţiunea lui e de a sprijini servitorimea, precum intenţiunea legii industriale eră să i sprijinească pe micii industriaşi. Cu toate că e lucru incontestabil, că marea industrie are drept urmare nimicirea industriei mici şi cel care aduce o lege, prin care se creiază marea industrie, înzadar va declară, că în acelaş timp vrea să sprijinească şi industria mică, pentru că e lucru fi-

resc că marea industrie absoarbe mica industrie. Avem pildă vie, că de când marea industrie a luat în Ungaria avânt, mica industrie tot mai mult a dat îndărăt. O dovedesc chiar şi datele statistice. Aşa în 1880 pe 100 de industriaşi independenţi cădeau 114 calfe, pe când în 1890, pe 100 de...

Preş.: Vă rog, aceasta nu se ţine de proiectul în chestiune.

Preşedintele: Te rog dle deputat încă odată să intri în chestiune.

V. Goldiş: Am voit să arăt că aceste dispoziţii sociale nu sunt în măsură de a realiza scopul pe care-l are în vedere guvernul. Acest proiect, în definitiv, nu e altceva decât îngrădirea proprietăţii mari şi a latifundiilor. Dl ministru de agricultură crede că prin aceasta taie creanga de sub picioarele social-democraţiei, dar ajunge tocmai la contrarul: prin aceea că se impun obligamente mai mari proprietăţii se mână ţărâniea în braţele socialiştilor. Guvernul în loc să aducă o reformă practică a dării, prin ceea ce ar sprijini sărăcimea şi ar pune-o în situaţia de a ajunge la parcele mai bune, vine în proiectul acesta cu nişte dispoziţii cari îi expun pe muncitori capriciilor marilor proprietari.

Nu pretind că aş avea despre starea economică a ţării nişte vederi generale aşa de înalte şi ca dl ministru, cu toate acestea ţin să-mi spun convingerea că d-sa ar face o politică cu mult mai corectă, dacă în loc să caute a asigura cât mai mulţi servitori marilor proprietari, ar încerca să creieze cât mai mulţi proprietari independenţi, în ţară. (Sgomot. Preşedintele sună.)

Nagy Emil: Noi nu ne folosim de mijloacele d-voastră!

Lengyel Zoltán: D-voastră jefuiţi întreaga ţărânie română! (Sgomot).

Preş.: Te rog dle Lengyel să nu-l întrerupi pe orator.

V. Goldiş: Aceste dispoziţii sociale şi acest proiect de lege e în contradicţie cu desvoltarea socială care se întăreşte tot mai mult. Pe aceasta statul n'ar trebui să o slăbească, ci dimpotrivă să o întărească. Bazat pe acest principiu fundamental, eu nu pot să primesc proiectul, cu ocazia desbaterii generale.

Nu voiesc să intru în amănunte, de cari de altcum m'am ocupat şi până acum.

E interesant acest proiect şi în urma împrejurării că dl ministru a declarat că e aplicat a face orice modificări, afară de un paragraf — care e totul —, paragraful despre grevă. Din aceasta e evident că întregul proiect de lege e îndreptat împotriva grevei (Aprobări.) şi intenţiunea lui e să expuie pe muncitor bunului plac al proprietarilor. (Contestări.) Dacă singur numai acest paragraf nu se poate schimba, nu se poate de loc susţine că acest proiect ar fi spre folosul muncitorimei, care n'are alt ajutor afară de grevă, câtă vreme proprietarul îi stau toţi la dispoziţie începând dela solgăbirău, până la vicespan, până la fişpan — ba chiar până la ministru. (Contestări vii.)

Legislaţiunea e datoare să sară într'ajutorul muncitorului sărac, care nu ştie nici scrie, nici ceti şi care n'are nici un prieten. Proprietarii mari au destui prieteni, — muncitorilor trebuie să le fie prieteni măcar legislaţiunea. (Aprobări în centru.)

Preşedintele (sună): Dl deputat greşeşte amar când crede că ne lipseşte conştiinţa datoriei faţă de oamenii săraci şi asupriţi. Camera a adus şi în timpul din urmă mai multe legi cari au dovedit tocmai contrarul. Consider ca o datorie a mea a accentua şi din scanul prezidenţial acest lucru. (Aprobări vii.)

V. Goldiş: Dacă nu pot primi proiectul în general — pentru ce cuprinde, nu pot să-l primesc nici pentru ce nu cuprinde.

Förster Otto: Te rog explică ce vrei să zici. (Ilaritate).

V. Goldiş: M'aş fi bucurat dacă dl ministru s'ar fi interesat mai mult de creşterea copiilor minori. Sunt foarte puţine dispoziţii cari prevăd cum au să se crească în şcoli copiii de pepută.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă şi intestine indispensabil pentru leuze şi copii în faşe. Tot omul iubitor de curăţenie indispensabil trebuie să întrebunţeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândeşti o dispoziţie plăcută şi folositoare. — Impiedecă ori-ce infecţie şi zgăriere. —

ZÉRO

La întrebunţare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

De ce n'ar putea fi siliți proprietarii de pe pustă cari au latifundii de câte 10.000 de jughere, să susție câte o școală? (Voci: susțin!) Legea nu-i obligă să fie, cei cari țin totuș sunt excepții. Trebuie să se normeze prin lege!

Legea nu se îngrijește nici de creșterea adulților. Nime nu se mai îngrijește de creșterea copiilor cari ies din școală la vârsta de 15 ani. Când aceștia părăsesc școala și când ar trebui să înceapă adevăratul proces de dezvoltare, sunt lăsați cu totul în părăgănire.

Prin comune sunt biblioteci populare și cabinete de lectură unde și-ar putea continua cultivarea începută în școală.

Nu știu ce sarcină grea ar fi pentru marii proprietari dacă li-ar impune legea ca la fiecare curte să fie câte o bibliotecă populară unde muncitorii, în orele libere, să se poată câștiga cât de cât o oarecare hrană sufletească.

Proiectul de lege din chestiune face chiar și cercetarea bisericii atârătoare de faptul că lucrul permite sau nu, ca lucrătorii să poată duce la biserică.

O voce: (în mijloc) Cum o întoarce!

V. Goldiș: Poftiți și citiți textul din proiect, unde se zice, că servitorii dela moșii pot merge din când în când la biserică, dacă nu vor fi împedecați de ocupațiunile economice. Trebuie să știți dlor deputați, că acel biet muncitor sărac n'are altă mângăiere afară de biserică. Sunt perfect de acord cu constatările unui vestit profesor german, Sombart, care a studiat raporturile muncitorilor și care li-a zugrăvit viața în chipul următor: »Mizeria și chinul lor n'are sfârșit. Aceeas viață an de an, dela cea dintâi și până la cea din urmă, nici o schimbare, nici un ritm, aceeaș muncă ca copil, ca bărbat și ca moșneag. Pentru el nu există o elevație sufletească, o ridicare în cercuri mai înalte, — pentru masele mari nu e nici o perspectivă de o bătrâneță liniștită și mai așezată, din contră izvoarele de câștig ale zillerilor scad încă de pe la anii 30 în mod îngrijitor.

Ori să trăiască din averea câștigată? La așa ceva nu ajungem nicicând. Nici speranță, că vor putea asigura un viitor mai bun pe seama copiilor lor n'o au speranță, care îndulcește anii industriașului mic, ai economului și oficianului.

Și astfel, în noaptea aceasta neagră, singură religia îi mai dă o rază de lumină, — speranța într'un viitor mai bun îl mai ține, căci capitalismul îi nimicește totul. El a adus și lumină dar a adus și mizeria masselor.» (Senzație).

Deși în proiectul acesta eu nu aflu nimic, ce să mă liniștească, totuși îmi țin de datorință să declar, că am aflat ceva în enunțarea comisiunii agricole, căreia țin să-i mulțămesc, că a atras atențiunea guvernului asupra unui punct, care e o rană veche și mare a țării: anume comisiunea atrage atențiunea dlui ministru de finanțe să supuie unei discuțiuni mature întrebaarea, cum s'ar putea efectua închiderea cârcimelor în zile de serbători?

Ravagiile, pe cari le face alcoolul, sunt astăzi cu mult mai mari, decât în era darabanților! Inzadar va fi era patriotică și guvernul patriotic, dacă poporul înnoată în noroiul păcatului alcoolului.

Un șir întreg de comune a ajuns la coavinegerea, că pentru înmulțirea crimelor e de învinuit alcoolismul și un șir întreg de comune a luat decisiuni ca cârcimile să rămână închise în zile de sărbători, dar autoritățile superioare — din punct de vedere financiar — nu au aprobat decisiunile acestea.

Eu cred, că vom avea ocazie ca să tractez chestiunea aceasta mai pe larg aci în Cameră, eu puțin am dorința de a mă extinde asupra chestiunii acesteia și să dovedesc, că în alte țări dispoziții de felul acesta nu au atras micșorarea venitelor statului ci din contră mărirea acelor.

Sunt mai multe petițiuni în chestiunea aceasta pe masa Camerei și cred, că peste puțin timp va

fi ocaziune pentru pertractarea minuțioasă a chestiunii. Atunci cu plăcere mă voi folosi din nou de indulgența On. Camere.

De data asta însă de oare-ce acest proiect de lege nu mă mulțumește, nici în general, nici în special și de oare-ce sunt convins că prin el adevăratele interese ale țării nu vor fi îndestulite — declar, că nu-l primesc.

Impotriva ungarilor.

Ziarele germane aduc știrea, că la Viena s'a întemeiat o societate: *Verein zur Erhaltung des Deutschthums in Ungarn*. Mernirea societății este să caute a întări legăturile comerciale și culturale dintre germanii din Austria și Germania și dintre cei din Ungaria. Să facă apoi propagandă printre germanii din cele două mari împărății să vină și să cumpere proprietăți în Ungaria și să lupte aici împotriva maghiarizării forțate, precum să dea rapoarte fidele despre toate apucăturile și fărădelegile guvernelor ungurești.

Presa maghiară înregistrează cu mare năcaz știrea asta. Li doare pe șoviniștii unguri îndeosebi un lucru: dr. Al. Vaida a trimis o telegramă de felicitare numitei societăți, iar membrii au primit telegrama »distinsului deputat naționalist român« (așa scriu ziarele germane) cu o rară însuflețire.

Asta-i doare pe patrioți, cari nici nu întârzie să sune alarma și să denunțe lumii »trădarea naționaliștilor români« întovărășiți cu — pangermanii!

Nu e glumă, într'adevăr.

Din străinătate.

Rusia.

Programul agrar al guvernului. Ministrul președinte *Stolypin* a expus în ședința ieri a dumei programul agrar al guvernului, susținând în acelaș timp, că planurile înaintate din partea partidelor din stânga, în loc să amelioreze soarta muncitorilor la câmp, conduc la lovitură de stat și la răsturnarea ordinii sociale. Ministrul a criticat apoi programul partidului democrat constituțional, care e plin cu contraziceri și nu e clar. Guvernul se alătură numai la un principiu de acest program, la libertatea economică a țăranilor. Punctul de vedere al guvernului este *ameliorarea țăranimei*. El voiește, ca țăranul să fie în bună stare, căci numai între oameni cu bună stare materială există adevărată cultură și libertate. Din această cauză trebuie să delăturăm toate acele condiții, cari îl leagă pe țăran de situația actuală, și trebuie să-l lăsăm să beneficieze de roadele muncii sale. Țăranilor, cari n'au destul pământ, trebuie să li-se dea din nou. Statul e bolnav, țăranimea e și mai bolnavă. De aceea trebuie să-i venim în ajutor. Experiența de zece ani m'a convins, că trebuie să muncim încontinuu în chestia agrară, căci aceasta nu se poate rezolva deodată. Guvernul indică un drum chib-

zuit și care se poate realiza, până când dușmanii statului voiesc drumul radicalismului, nimicirea istorică a Rusiei și ruperea cu tradițiile ei culturale. Ei voesc reforme mari, noi însă vom Rusia mare.

Conjurațiunea împotriva țarului. Consiliul imperial i-a fost trimis țarului o telegramă pe baza declarațiunii din 20 l. c. a guvernului, prin care s'a adus la cunoștința camerei atentatul plănuțit împotriva țarului. Țarul a răspuns la această telegramă în următorul mod:

— Mulțumesc din inimă consiliului imperial pentru exprimarea sentimentelor sale. Sunt convins, că în el am sprijinitor credincios și constant în orice năzuință și în orice muncă a mea. Ce privește însă viața mea, mie nu-mi e scumpă, dacă Rusia trăiește fericită în glorie, pace și izbândă.

Asociația revoluționară militară. Poliția a constatat, că din asociația revoluționară militară fac parte ofițeri înalți, cari aveau oficii de frunte în Asia. Poliția a voit să aresteze și pe un ofițer din regimentul de gardă al vânătorilor, dar acesta a prins de veste și a desertat la timp. Asociația își tipărește scrisorile în străinătate și în Finlanda, unde guvernul a trimis 20 de polițiști.

Reconstruirea flotei. Comisia specială a ministerului de marină în ședința sa de ieri a decis, că va propune construirea unei noi flote, pentru care prevede suma de 1,600,000,000 rubele. Ministrul de finanțe nu s'a împotrivit acestei propuneri, ci a rugat numai comisia să indice modul de a acoperi aceste spese uriașe.

Conferența de pace

Cheltuielile primirii delegațiilor puterilor europene la conferența din Haga, 200 mii cor., au fost votate ieri din partea primei camere din Haga. Ministrul exterior a anunțat, că nu preste mult se va pune piatra fundamentală a »Palatului păcii«.

Anglia.

Muncitori englezi în Germania. Agenți germani au angajat și au transportat în Germania 100 muncitori din arsenalul dela Woolwich, afirmative pentru o fabrică de mașini de cusut. Presa engleză se teme, că acești muncitori vor intra în serviciul caseilor, cari se ocupă cu fabricarea articilor de de războiu și în acest caz ei vor trada secretele fabricii de arme din Woolwich.

Muntenegro.

Perechea princiară, după cum se a firmă, va călători în cursul verei la Constantinopol, invitată fiind din partea sultanului. Din acest prilej castelul de pe țărmul Bosforului, care e proprietatea prințului Nichita, se renovează deja pe spesele sultanului.

Inainte de dejun,
dacă beai un jumătate de pocal
de apă amară

Igmándi

alui **Schmidthauer,**

stomacul neregulat îl aduce
în ordinu în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Pretul unei sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

Şiretlicuri kossuthiste.

În numărul său din urmă, organul scris româneşte, dar în duhul lui Kossuth, pentru noi, necuratul, publică un articol a căruia tendinţă e să arete că e mare deosebire de vederi între prelaţii şi între deputaţii români. Cei dintâi sunt cumpeniţi, şi ar fi combătut proiectul arătând de altfel «cea mai mare încredere şi veneraţiune faţă de persoana şi intenţiunile dlui ministru» (cuvintele sunt citate din vorbirea P. S. Sale Episcopului dr. V. Hossu dela Lugoj), iar aceştia din urmă »neciopliţi».

Adevărul este numai atâta, că din vorbirea P. S. Sale Episcopului dela Lugoj da, se pot cita multe pasajii cari laudă şi exprimă admirare pentru intenţiunile contelei Apponyi.

Mitropoliţii amândoi însă, şi îndeosebi Episcopul Aradului au fost cu demnitate, susţinând cu tărie ceea ce deputaţii au susţinut în Dietă poate mai energic, după firea locului, a vârstei şi poziţiei... Dar în fond s'au exprimat aceleaşi păreri şi numai organul kossuthist deprins să întortocheze şi să falsifice lucrurile, a putut să vadă deosebiri ori vederi contradictorii între fii buni ai aceluiaş neam obidit.

Alegerile din Austria.

Iată rezultatul ategerilor austriace, întâmplate până acuma :

Germani	progreseştii	19
»	poporali	28
»	agrari	17
»	clericali	29
Pangermani	liberi	5
Socialiştii creştini		67
Social-democraţii	germani	49
»	cehi	23
»	poloni	6
»	români	1
»	italieni	5
Cehi	tineri	20
»	bătrâni	6
»	progreseştii	2
»	agrari	30
»	agrari catolici	3
»	» independenţi	1
»	clericali	12
»	socialiştii naţionali	9
»	independenţi	1
Poloni	conservativi	15
»	democraţi	15
»	poporali	12
Italiani		14
Sloveni	liberali	5
»	clericali	18
Croaţi		11
Sârbi		2
Români		4
Ruteni		13
Zionişti		1
Socialiştii independenţi		3
Făra partid		7
De toţi		465

După naţionalităţi sunt de toţi aşadară :

Germani	322
Cehi	107
Poloni	48
Sloveni	23
Italiani	19
Ruteni	13
Croaţi	11
Români	5
Sârbi	2

Socialiştii sunt :

Democraţi	84
Creştini	67
Independenţi	3
De toţi	154

Răvaşuri.

În lupta pentru apărarea şcolilor noastre, românii din Bihor au avut un rol însămnat. S'au arătat bravi, au dat dovadă de o rară solidaritate, ca nici când altă dată. Cu toate acestea se găsesc la noi indivizi, cari încă nu pot înţelege rostul luptelor noastre şi nu voiesc să muncească alături de noi, ci împotriva noastră. Ni-s'a revoltat sufletul şi-am fost cuprinşi de o adâncă indignare, când am văzut înhămaţi la carul kossuthist câţiva români, preţinşi inteligenţi. Popa din Szombatság, Ardelean Jenő, care a păcătuit atât de mult contra neamului său, ce-l susţine încă, a vorbit la Ceica cu prilejul dării de samă a deputatului Korda, contra românilor. Şi-au fost acolo şi alţi preoţi, cari au suferit fără nici o protestare şi muştrare de conştiinţă vorbele deputatului, care a zis poporului că să nu asculte de preoţi, căci ei nu îi vor duce la bine.

Tot aşa de scandalos s'a purtat la Remete dascălul din Petroasă, Zaharie Moga, care s'a angajat să tâlmăcească vorbirea deputatului Korda în loc să fi stat acasă să-şi vadă de treburile sale, ca dascăl şi luminător. (!)

Părintele din Petrani, Augustin Antal, a făcut şi el parte din suita lui Korda. Crede dl părinte, că poporul s'a bucurat de această faptă a lui? Şi crede, că românii vor mai îndrăzni să facă cu el cauză comună, cum au făcut până acum? Nu crede dl părinte că bate un drum, ce tatăl său venerat protopop dela Beiuş Augustin Antal, nu l'a umblat niciodată? Prin acest pas greşit a făcut multă supărare colegilor săi din jur, cari s'au purtat româneşte şi cum trebuie. Ori ce l-ar fi îndemnat să facă parte din aceea suită, numai spre instrăinarea noastră faţă de el poate fi şi crede că-i vom ierta acest pas?

NOUŢĂŢI.

ARAD, 25 Mai n. 1907.

— **O regretabilă confuziune** s'a produs în jurul unui articol scris de redactorul nostru dr. D. Stoica. În numărul dela 5/18 c. al »Tribunei» într'un articol intitulat »Pentru susţinerea şcoalelor» D-sa pleda pentru un fel de Casă (banca) a şcoalelor, cum este în România. Prin ce minune, nu ştim, destul că mai multe ziare din România (»Secolul», »Conservatorul») au scris despre această chestie atribuind paternitatea dlui dr. N. Oncu, spunând că D-sa a propus asta în Sinod.

N'am desmăşit chestia, câtă vreme s'a tratat astfel numai în presa din România. Vedem însă că »Gazeta Transilvaniei» publică (în numărul 105) şi ea acelaş comunicat apărut cu 2—3 zile mai înainte în »Conservatorul».

Nu fiindcă ar strica autorului ideii, dlui dr. D. Stoica, nici pentru a scădea din meritele dlui dr. Oncu, ci în interesul adevărului se impune o rectificare. În Sinod, da, dl Oncu a vorbit cu multă căldură despre jertfele ce le face poporul susţinând atâtea şcoli, despre o bancă ori Casă a şcoalelor de ambele confesiuni dl Oncu nici n'a vorbit, nici n'a scris.

— **Inchideţi crâşmele.** Reprezentanţa comunală din *Pocola, Feneriş, B. St. Martin şi Petrani* a luat hotărârea, la stăruinţa preoţilor lor harnici, ca să se închidă crâşmele începând de Sâmbătă sara până Luni dimineaţa.

Pilda aceasta va fi primită şi de alte sate româneşti. E şi o datorie morală a preoţilor din toate satele româneşti să stăruie pen-

tru închiderea crâşmelor în zile de Duminică.

— **Nuntă.** Luni s'a celebrat în Tamaşda cununia religioasă a tânărului Zaharie Moga, ales preot în Rohani, cu drăgălaşa d-soară Măricara Vaşadi, fiica preotului Vaşadi, cunoscut publicului şi prin diferitele publicaţii. Multă lume a luat parte la această nuntă, toţi stimatorii mirelui s'a miresei şi toţi prietenii celor doi preoţi bătrâni, Vaşadi şi Moga, părinţii tinerei perechi. Actul cununiei l-a săvârşit dl protopop Elie Moga din Răbăgani. Naş a fost dl dr. Iustin Papp, din Tinca iar naşă d-na Roxin din Pauliş.

Trimitem felicitările noastre tinărului care a făcut aceasta legăturală şi s'a aşezat în Bihor cu acel gând curat, de a munci mult pentru poporul din Bihor.

— **O faptă edificatoare.** Din Beiuş primim înveselitoarea ştire, că Reuniunea de cântări, care a cântat atât de frumos şi înălţător în prima zi de Paşti, în biserica gr. or. iar în a doua în cea gr.-cat., a luat hotărârea să facă acest lucru edificator şi în biserica din Mizieş, de faţă fiind foarte mulţi ţărani. Conducerea corului e concretută zelosului tânăr, Mihail Cosma, prefect alumean, şi fost elev al prof. de muzică, Trifon Lugojanu.

Cât mai curând Reuniunea va plecă la Călugări.

— **Partidul social-democrat** din Arad va ţinea mâne (Duminică, 26 n. Maiu) o mare adunare populară în piaţa Attila la 3 ore d. a. cu următorul program: 1) Votul universai în Austria şi parlamentul ungar.

— **În amintirea lui Linné.** Se vesteşte din Upsala, că în universitatea de acolo s'a aranjat o mare sărbare din incidentul aniversării de 200 ani dela naşterea lui Linné, la care a luat parte şi regentul moştenitor de tron şi mai mulţi membri ai casei regale precum şi mai mulţi reprezentanţi ai ţărilor străine. După discursul festiv al profesorului Schneck, reprezentanţii ţărilor străine l-au felicitat şi i au predat adresele. Fiecare delegat şi-a ţinut vorbirea în limba sa maternă. Pe urmă au dat expresie felicitărilor lor delegaţii universităţilor svediene, ai şcoalelor superioare, ai academiilor şi ai societăţilor ştiinţifice. Sărbarea s'a încheiat cu cântecul »Carolus Linnéus.» După sărbare delegaţiile au fost prezentate regentului.

— **Congresul tuturor protestanţilor.** La Roma s'au întrunit în sărbătorile Rusaliilor 1180 reprezentanţi ai tuturor protestanţilor din lume. La deschiderea congresului a luat parte şi fiul lui Garibaldi împreună cu fiica sa. Din Ungaria au luat parte 15 protestanţi. Scopul acestui congres este progresul universal.

— **Columbacele.** E ştiut că căldurile mari de primăvară pot fi primejdioase. Potenţându-se din ce în ce adeseori aduc morburii grele (tifus) mai ales în oraşele de pe câmpie. Iar satele sunt bătute de insectele periculoase — muştele columbace. »Libertatea» scrie că în ţinutul Orăştiei s'au aşezat în straturi groase pe iarba unor hotare, ba în Gelmar şi Costeşti au perit deja mai multe vite înveninate fiind de aceste musculiţe.

— **Un preot vrednic.** Din Turnu-Măgurele se scrie, că în timpul răzcoalelor ţărăneşti s'a petrecut următorul caracteristic fapt, în comuna Cervenia din judeţul Teleorman: Sătenii răscolari s'au dus la locuinţa preotului Anton Popescu, din aceea comună, şi l-au silit ca să se pună în fruntea lor spre a devasta şi distruge avutul proprietarilor şi arendaşilor. Preotul a zis »bine», a luat o luminare şi chibrituri şi apoi a adăugat: »Fraţilor! Ceea ce voiţi să faceţi voi e şi pedepsit de lege şi nedrept. Luaţi luminarea şi chibriturile, daţi foc casei mele şi apoi omorîţi-mă. Eu nu pot să fac ce voiţi voi.» Cuvintele preotului au avut efect: locuitorii s'au liniştit. După cum

SEGEDINUL E ORAŞ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage şi bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Scheiner Samu, juvaergiu în Szeged.** Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanţ (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit şi franco.

se anunță preotul Popescu va fi decorat pentru atitudinea sa bărbătească.

— **Convocare.** Președintele tractului Tinca Ambrosiu Cătană, conform §-lui 23 din Stat. org. convoacă conferință pe ziua de Joi 17/30 Maiu a. c. în localitatea școlii I. gr.-or. rom. din Tulca, la care conferință toți d-nii învățători din tract sunt îndatorați a participa.

— **Casa natală a lui Marconi.** Pe cei mai mulți oameni mari numai după moarte îi ajunge cinstea ca să se însemneze cu tablă comemorativă casa în care s'au născut. S'a făcut excepție cu Guglielmo Marconi. Compatrioții lui din Bologna alaltăieri au pus o tablă comemorativă la casa natală a inventatorului telegrafiei fără sirmă. Marconi s'a născut în Bologna în frumosul palat al conților Maresealchi. Textul inscripției e acesta:

»Aici s'a născut — Guglielmo Marconi — care pe valurile electrecității — e primul care i-a dat sborul cuvântului — fără ajutorul conductului de sârmă de pe un semiglob al pământului pe celalalt pentru binele omenirii și gloria patriei.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina,** care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 în Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetare a feței. O bucată 70 fil. De vândut în laboratorul chemical al lui **Temesváry József**, apotecar Szeged, **Petőfi Sugár-ut** și la **Török József**, apotecar, Budapest, **Király-utca**.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundanț asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cantelarie, cele mai nouă bucați musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Pentru o întreagă uniformă de haine bărbătești (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50.** Poffiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pănuri **Leichner és Fleischer** în Arad, Szabadság-tér 17.

— **În Arad**, strada Forray în palatul contelui **Nádasdy**, orologierul și juvrajul **Zinner Vilmos** vinde tot felul de oroloage și juvaericeale.

— „Nu mai e“ pipă cu băgău, inveninare de nicotin, fum de tutun puturos. Să folosim camisul totdeauna curat, lungimea 65 cm. 3 cor. în loc 45 cm. lung. 2 cor. Țigaretă dela 90 bani. Țevele de ciubuc se fabrică la comandă. Pipă de vânat nouitate 3 cor. Se trimite ori-unde cu rambursă din partea lui **Horváth Florián**, Budapest, Ráday-utca 14.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește fabricațiuni de argint china de prima calitate. **Grallert S. és fia**, Arad, Piața **Andrássy** nr. 22.

Atragem atențiunea asudra anunțului lui **Reményi Mihály**.

Ultime informațiuni.

Budapesta, 25 Maiu 1907.

Ministrul Wekerle va pleca la Viena probabil mâine seară.

Criza croată. Azi s'au continuat tratativele între reprezentanții croați și guvernul ungar. Locuitorul de ban **Nicolici** a declarat într'un interview, că tratativele de azi n'au avut nici un rezultat pozitiv. Pentru începutul săptămânei viitoare însă se așteaptă tranșarea definitivă a conflictului.

Partidele austriace. Cele trei partide germane (progresist, poporal și agrar) intenționează a se grupa sub numirea **Deutscher Club**. Partidele cehe deasemenea vor să formeze un grup aparte. Consolidarea probabil se va face Luni.

Președinte al camerei austriace e destinat dr. **Ebenhoch**, iar vice-prezidenți dr. **Zatscheck** și baron **Hoch**.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 25 Mai 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	9-22—9-23
Secară pe Aprilie 1907	7-96—7-97
Ovăs pe 1907	6-91—6-92
Cucuruz pe Maiu 1907	5-94—5-95
Grâu pe Octomb. 1907	9-66—9-67

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8-09—8-10
Secară pe Aprilie 1907	7-79—7-80
Ovăs pe Aprilie 1907	6-85—6-86
Cucuruz pe 1907	5-80—5-81
Grâu pe Octomb. 1907	9-33—9-34

Poșta Redacției.

T. Draia, Ignești. Prin faptul că a fost lăudat bravul preot **Tr. I. Magier** nu s'a adus celorlalți concurenți nici o jignire. Desigur: toți câți pot concura, pot fi vrednici și de protopopi. Noi nu corțeșim pentru nimeni, dar înregistrăm ce se petrece.

Redactor responsabil **Ioan N. Iova.**
Editor-proprietar **George Nichin.**

Candidat de avocat.

Subscrisul am lipsă de un **candidat de avocat** cu praxă foarte bună, capabil a conduce cancelaria, lucrând și în cauză mai complicate independent.

De sine înțeles în limba maghiară *are se concepieze fluid și s-o posedă deplin și în graiu viu.*

Locul se poate ocupa pe lângă condițiuni favorabile — *imediat.*

Dr. Mátyás Lázár, adv.
Sibiu, str. Urezului 11.

Un candidat de avocat

doctor iuris

cu praxă estinsă caută cu 1 Iunie st. n. loc în vre-o cancelarie advocațională. Vorbește românește, ungurește și nemțește.

Reflectanții să se adreseze administrației ziarului nostru.

Fluidul — lui — Kwizda

Timbrul șerpelui.

Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călărăreții îl întrebunțează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda
furnisorul curții cos. și imperiale și al curții principare bulgărești.
Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

VIRAG-FARAGO
LACĂTUȘERI, FABRICANȚI DE CONSTRUC-
ȚIUNI DE FER și DE SALEMĂ
BUDAPEST
VII. Gizella-u. 26. Telefon 87-22.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Coresdență în limba maghiară, engleză, franceză germană.

GUMMI!

Fabricațiune de specialitate adevărată franceză și americană în ambalaj original.

Recomandată de medici!
Siguritate necondiționată
Prețul în valoare de coroane de cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Noutate de origine americană și acum neîntrecută!
Silk Finish
Nevertear

Tinde siguranță completă în urma tinderii și fineței extraordinare.
Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservativ feminine „Peculiarium oclusivum“, după profes. Mensinga la ordin medical Prețul dela 3—5. cc
Adevărate spongii franceze de siguranță preservează
Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai sigur și mai potrivit preservativ feminin ca specialitate Mu-te mii de decorațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați și marfă mai ieftină, pentru că se lii corăspund în adevăr numai preservativ originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru perburic, sau contra dureri or de stomac. (Servitiu femenin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vine precum și la picioarele copiilor. Tot felul de recuzite igienice trebuincioas îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe la prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratuit în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale

Keleti J. Budapest, Koronaheszeg-u. 17-

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă 20% rabat.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: **Kossuth Sajos u. 2.** — Depozitul fabricii: **Nagyvárad, Bémer-tér.**
În Budapesta **Király u. 13.**

Cadouri de nuntă și de ocazie se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Toți aceia

vor să aibă o

bicicletă

picioare trainice de mână sau cu motor
se adreseze cu încredere la

Harthner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorilor).

Aici se află biciclete de toate felurile cu
preț cel mai moderat. Reparațiunile se fac
prompt. — Mașini de cusut se află în ma-
gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru
cumpărare în rate.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni
haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mo-
bile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață,
unelte de călărit, hamuri, puști și fiare vechi,
precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500
bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 florini
pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Mai este strada
Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de
mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în
casa bisericii izraelite).

După dorință merg și acasă și în provincie,
chemat printr'o carte poștală.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

**Cea mai mare și mai
ieftină firmă de gră-
dinărit din țară.**

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți
riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși și cuco-
roană, 200,000 bucăți trandafiri nobil, 100,000
bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot
căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog
de specii și prețuri se trimit gratuit și porto
franco — rma

Váradvelencei mőkert. zeti és rózsatelep
Nagyváradon.

Mășini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucră-
rii, precum și a durabilității oricor fabricate de până acum. Nu face risipă în
materie și e ușor de mannat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut în total **trimitem de**
din aramă, supus probei, **bucata cu preț de 45 coroane.**

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.
Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi
fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea ra-
chinelor, cu aparat de recirculare după plac, sau după sistemul inventat de noi,
prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem câșturi pentru licitare sau de orice fel.
Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.
La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite deseneuri și
măsurii.

Szijasártó Testvérek, arămari

depu pentru fabricare și reparaturi de stropitoare
în Kecskemét.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Până acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bise-
ricilor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din
Nickine, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei
greco-orientale din **Ujvidék**, la cari mă provoc, ca și
la parohii, cari au lucru distins din parte-mi.

Vânzare de saci și ponve.

Institut de a împrumuta saci.

Am onoare a aduce la cunoștința firmelor agricole și a agronomilor din loc și din împrejurime, că
pe la 1 Iunie

în Arad, Boros Béni-tér 1, lângă ferăria lui Harthmann Samu, în casa dlui dr. Sever Ispravnic

am înființat un institut pentru a împrumuta saci

unde **50,000** de saci stau la dispoziție.

În aceeași localitate mă ocup cu vânzarea a tot felul de saci și ponve, precum și cumpărare de saci de
arțoc și făină odată folosiți.

Braun Miksa.

≡ Cumpărare și vinderea de saci de făină și țărâțe folosiți. ≡

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

— BÁCS-TOPOLYA —

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

— Poftiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor. —

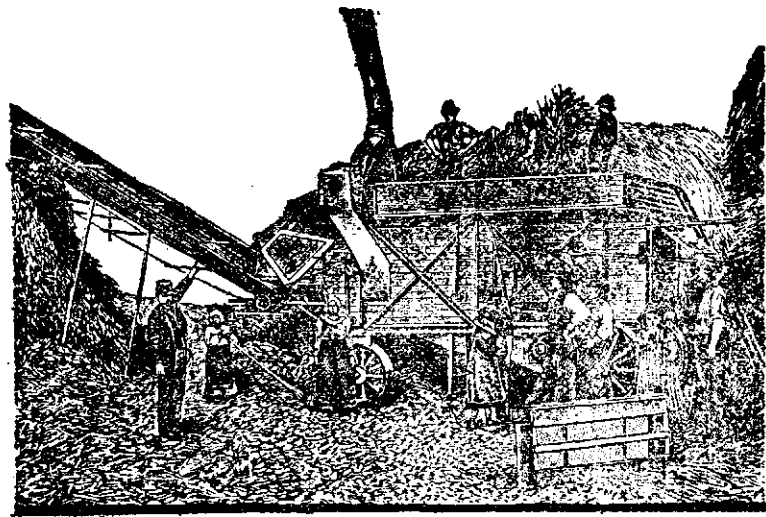
Verita- **ARDEIU** dulce **BOKOR**
bilul a lui
— e cel mai bun în lume —

precum
tot felul de calități spre scopuri indus-
triale și comerciale *liferează*

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

— UJVERBÁSZ. —

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

— Poftiți și cereți ofert de preți. —

Concesiune ungurească.

Cea mai bună

Harmonică

— din lume —

să poată căpăta cu prețurile cele mai eficiente în
depositul de muzicallii ungurești a lui

REMÉNYI MIHÁLY

Budapest, Király-utcz. 58. Tr.

• Mare magazin de violine, cimbalme, instru-

mente de suflat
din lemn și
aramă, har-
monii și forte-
— piane. —

Reparări și renovări se execută de mae-
stria specialiști repede și cu preț moderat.

Inzestrarea orchestrelor muzicale cu instrumente pe lângă
cele mai eficiente prețuri de fabrică.

Dobe pentru sate și cornuri de suflat.

Pentru fiecare instrument muzical să se ceară catalog separat.

— Export în mic și mare în toate părțile lumii. —

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru
tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călă-
torie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

— la băile dela B A L F. —

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza or-
dinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie
1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa
II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară
de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe
sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pen-
tru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se
însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne
de ditto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea
bolnavilor sunt concrezute maicile ordinului Franciscan din
Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski
István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

Stiller József, mag. curții ces. regale,
fabrică de dulapuri de gheață
Fabrica și cancelaria: **Budapest, VII., Nagydíófa-u. 22.**

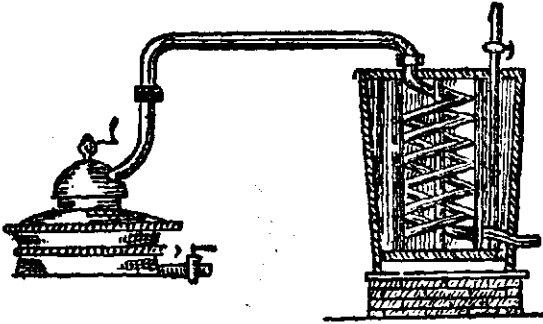
Recomandă dulapurile de gheață scutite prin lege (patentate) și recunoscute de cele mai bune și medailate fabricațiuni pentru răcirea vinului, apei, bere, untul și carnea crudă și dulapuri de gheață pentru necesitățile casei, aparate pentru prepararea înghețatei și rezervoare pentru înghețaciuni și pipele cele noi pentru spumare. — Cataloguri ilustrate despre fabricațiunile de mai sus, precum și cele mai noi inventațiuni pentru răcirea carnei, răciturile de mâncări, apoi butoaie de bere cu presiune de aer rece se trimit gratuit.

Singurul proprietar:
STILLER JÓZSEF,
fără tovarăș
BUDAPEST, VII., Nagydíófa-utca 22. sz.
Pentru a se evita incurcarea vă rog să fiți atenți la firma mea, fabrica mea e fondată în anul 1873.

Recomandă tuturor fierbătorilor de rachi și de spirit
căldările

cele mai nouă de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.
Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachi pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. În totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. A răd de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culaunt. Trimit franco prețuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDÉK, strada Lázár nr. 14.

Bae de aburi în odăe!

Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera
o bae de aburi sau de aer ferbinte. În odăe nu se împraștie
nici o necurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după
în dulap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se
pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

gumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositatea,
afecțiuni de rinichi, congestii de sânge, ș. a.

E mijlocul cel mai nestră-luc și mai sigur pentru slăbire.
O bae costă 4 fileri.

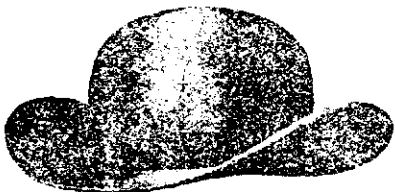
Fiecare bae e o plăcere! E indispensabilă și pentru sănătoși!
APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap,
care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea
GUTELI, A RFUMEI și MENOSITĂȚILOR! După 2-3 vibrațiuni reîmprospetează
circulația sângelui. Aparatul ce vib-ațiune e infragil și ține zece de ani. — Prețul
împună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimit gratuit

Szabó István és Ferencz
Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru pro-
curarea ornamentelor bisericesti, pentru foate biseri-
cele greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjii colorate și negre, aco-
dereminte, prapori mari, steaguri
pentru biserici, candelă, cruci,
balдахin, ripide, icoane sante,
icoane ruse-ti de tot felul, icoane
istorice etc. etc.
In atelierul meu pregătesc cel
mai bogat iconostas și morminte
sante pe lângă prețurile cele
mai avantajoase.

Cele mai moderne palări preotesti.

Haine pentru onii preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt
vesminte preotesti, căci am un croitor foarte isteți. La dorință dau
detaluri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi
serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima cali-
tate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc.
Comande execut momentan în modul cel mai prompt și mai constiențios

Catalog ilustrat trimit gratuit.

Cerând comande abundante, rămân eu stimă

Nicola Ivkovic, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de točilărie ♦ **GYŐR** ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate,
briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, crosotat,
unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și
bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primește točilăria și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe
lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provinciă efectuează prompt și la moment.

Canforii și medici au favoruri.

Prăvălie nouă! Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provin-
cie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz
nr. 2 (casa Sebesy)

O prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

În legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre
păstrare tot felul de blănuri, covoare
și bunzi pe lângă prețurile cele mai
moderate.

Solicitând părtinirea onor. public, îl asigură de serviciu
prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de blănar.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la arti-
ciliile ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută
vitelor la lins,

sămânță de lufernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloin, galbene de Oberndorf, roșii de Mammuth,
galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mterie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță verita- bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și
acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verhőczy-utca.

Fempel E.
Pancsova.

Expediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

« In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate. »

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu neglijeze nimeni de a merge

în **chioscul** de nou re-
novat din
Parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece
și **Cofetăria.**

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere părțirea

Mihályi Gyula, cofetari.

HOPP Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare ^{precum} pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Telefon 595.

Adresa telegrafică: Reppmann

Atelier de arhitectură alui Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială: **ARAD, Weitzer János-u. 13** (peste drum de poșta principală).
Cancelaria principală: **BUDAPEST, Baross-utca 46.**

Primește tot felul

de lucrări de biuro în cadrul arhitecturii

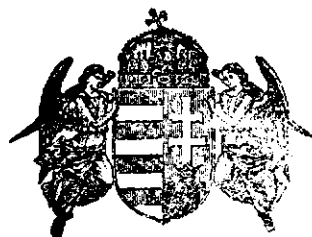
Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul celorlor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1891

TURNĂTORIA

DE CLOPOTE

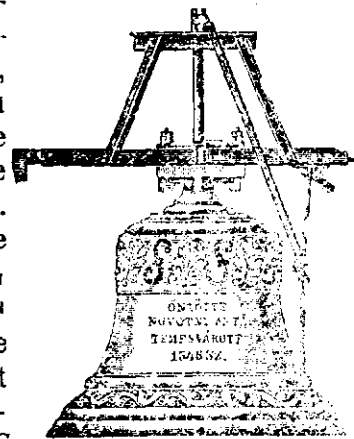
Fabrica de scaune de fier pentru clopote - - alu

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum și turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai multă ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a se întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate **CLOPOTRELE GĂURITE** de dînsul inventate, și premiate în mai multe riaduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechi astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechi.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis

Au sosit becurile sistemul cel nou

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 filen.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și cancelabre, întreprindere de sticlărie (H Hotelul „Pannónia“).

S-a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- și mai ieftine prețuri la --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestimintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

Atelier technic și medical de dinți.

Am onoare a avisă pe St. public, că 'n Arad, József főherceg-ut nr. 1 am deschis

**un atelier
technic și medical de dinți,**
unde săvârșesc tot felul de operațiuni în branșa .. aceasta cu punctualitate și prețuri moderate ..

Cu deosebită stimă

VAJDA BENŐ.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros
strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

**în articli de aur și argint
și bijutării**

în execuția cea mai modernă, cu prețuri moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și reparaturi, aurituri de unelte bisericești etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțămărită; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul Spirit de gheață a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă De apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

A tkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat spiritul de gheață.

Aceste puține specimene dovedesc esceleța și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 6 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fârg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la monne

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

instalator electric concesionat de autorități
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanța

orice lucrări din specialitatea mechanică-electrică,

a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere cinematografe și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiple cu lumină brilantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

CE E HOPPA?

Cu fraze de sigur am ști produce efect în jurul damelor. Delăturând însă aceste, s unom drept: că „HOPPA” e un medicament-regulator er giez, care îngur suplinoește toate cremelo, săpuaurile, pud-tele etc. și eu înțime ca din poveste: Inf umsoțea, delatură pistoi, pete de mai, roșafa pelii, bubureta, tot felul de murdărie din 'ață: Immoaic pielea, o întinerește, o recrează, o face fină și albă atât în față cât și pe mâni!

Asta și nimic alt-ueva o

Prețul **HOPPA** Prețul
2 cor. 50 fileri. 2 cor. 50 fileri.

Epistoa e recomandătoare dela cele mai distinsse dame.

Magazin principal: Kaiser Vilmos és Tsa, drogeria GYÖN, Baross-ut 1. sz.

Se capătă în apoteci și drogerii.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănă sa bine-asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Dacă vrei să cumperi

ghete bune și țitoare

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se face prompt și ieftin.

Veritabila alifie de plante

pentru rane!

Cea mai bună pentru orice rană cât de veche, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are întrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de eselență și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la „Mântuitorul“, a lui

Lukács Ferencz

in MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comanda de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

Vânzare

de VIN

în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litera	—	cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	—	„ 64 „
Rizling alb	—	„ 80 „
Schiller (roșu)	—	„ 56 „
Vin roșu vechiu	1	„ — „
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	„ 60 „
Pelin sârbesc, veritabil	1	„ 20 „

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7 e.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta »ȘCOALA« de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGAPÁL

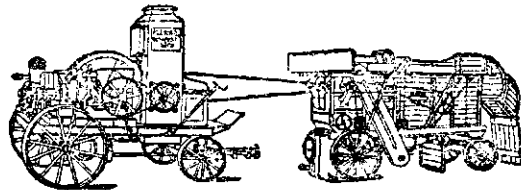
fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

Numai adevăratele

motoare și locomobile „PLEWA“

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fileri oleu necultivat, benzin sau gaz.

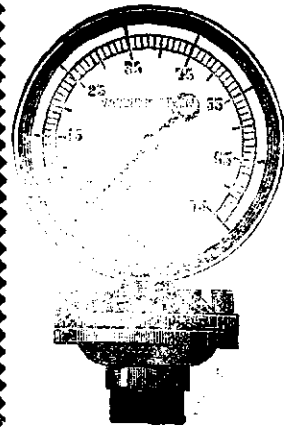
Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de seamă la adresă și să o păstrați.

Perlaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsură atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsură atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsură elastice, nivelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie le efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani.

prețuri curente gratis și franco.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamu Thierry

provăzută cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încredințarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă izvorul mineral de apă acra Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apotheci: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Se află în deposit și la L. Vértés, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamu meu brevetat prin lege. În senzul S\$-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamu pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzută cu breveta „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Unsoare de porc

garantată, curată

Slănină de mâncat

albă parjolită

Slănină cu ardei

Slănină afumată

Untură

Piparcă

Ceapă

Fasole.

În prețul cel mai moderat

la

Eduard Holzer

Temesvár.

Telefon Nr. 237.

Telefon-nr. 469.

Telegr.-adr.: „Grünor-Varga“

Grüner & Varga Szeged

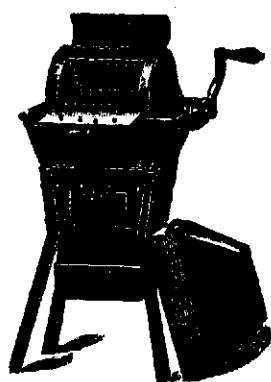
Cheque-cont la Posta Ungară 16,308. la cea Austriacă 99,408. -- Giro-cont la Banca Anstro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopt.

Catalog de preț ri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu

aburi („Teligőz“)**sistem JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de spălat a actualității!

In raport cu spălatul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru, săpun, sodă apă și combustibil.

Rufele se cruță.

Aparat de spălat, fert, aburit și desinfectant totodată.

Ocupă loc mic.

Garanție: se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Deposit stabil:

Póhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Dacă vrei întrebuința distrugător de bătăuri numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa de bătăuri.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Aceia doamnă

care dorește să aibă

o pălărie frumoasă cu șic**și după moda cea mai nouă**

să se adreseze cu toată încrederea la

Lázár Cz.

modistă

Arad, palatul Minorităților

acolo și le poate procura cu prețul cel mai redus.

Pălăriile de doliu
se aranjază la moment.

Acuma a' sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

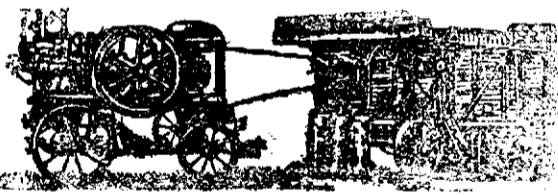
000 Seară de seară muzica cea mai bună dillectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștient. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

**Cele mai bune provisiuni
de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelența trrierare.**

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3-5 cele mai simple și cele mai perfecte

**provisiuni de
călcat cu motor**

din motor, precum cele mai perfecte

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în aceasta colonie se pot găsi renumitele
**motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,**

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voeste se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de samă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloage gratuit și franco. —

Din cauza mutării localului lui de prăvălie

prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nuele medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.

INTELEIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copești din
Cenad, lifer-
antul Excel.
Sala episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a neotîmii cât și a acolora, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societății de înmormântare

**odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajustări bisericesti**

tot astfel marea său asortiment pentru materiale necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

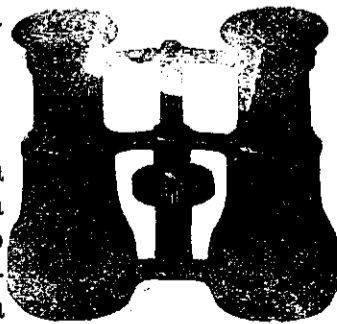
Pentru liferările mele lau răspunderea. — Servesc bueros cu catalog bogat ilustrat.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.
Comandele cu posta se efectuesc precis și prompt.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Cataloage de gramofon gratis și franco.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucată 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui SCHVEFFER EDE
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== Serviciu prompt. ==

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălașa nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

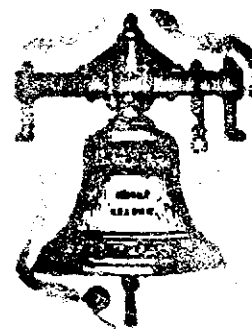
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

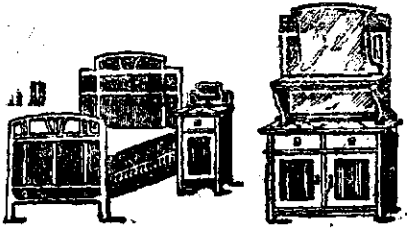

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă os. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote, la turarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%, al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin, a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Fabrică de mobile,

la ieftin isvor de a procura mobile
peste tot în TIMIȘIORA.

magazin cu tot felul de mobile
mirese, dormitoare,
cane, cafenele, hote-
etc., dela cele mai simple până
la cele mai elegante.

Amesc tot felul de aranjamente pentru
bucătărie și bolte, pregătirea
de biliard după deseme date sau
de desemnate de mine; nu altcum
felul de lucruri și mobile pentru edi-
caii aparțin branșei măsuritului.

Oratorul public poate fi sigur de lucruri
și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-
tite în rate lunare.

Așteptarea comenzilor, rămân
cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT
fabricant de mobile în
Oradea, 3 király-u. b. Oravicza,
Fő-utca.

Unele suferă de stomac cine merge la băi,

în general cu-i e dragă sănătatea
și viața, să nu negligeze a-și co-
manda imediat brăul meu apără-
tor de stomac, patentat, care face
să înceteze ori ce boale vechi de
stomac, sgârciuri, dureri, arsuri etc.
și poate mânca ori ce, scrisorile de
la cunoștință dovedesc că fără aceasta nu e vin-
decare, e de neprețuit să se poarte vara noaptea
după baie, nu provoacă numai asudare, aco-
ne și părțile gingașe ale organismului, și impe-
dă răceala stomacului, tocmai de aceea cine
sugărează nu și-l procură, își pune viața în
— Nr. 1 pentru bărbați sau femei, care nu
se potrivește la cei mai mulți, costă 3 cor.
Nr. 2 pentru statură mari de tot costă 4 cor.
Contrafacerea e interzisă:

Oradea: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-
utca nr. 2.

mai mare galoniar de mobile și podobe femelești din
țară.

Dr. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi
de perdele și draperii,
ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de pla-
pomă, rose, rețele de
pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre.

Să sprijinim industria
națională!

Lucza József

cureștoarie de rochi chemica și gouvrat
SEGHEdin, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și
de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme
militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

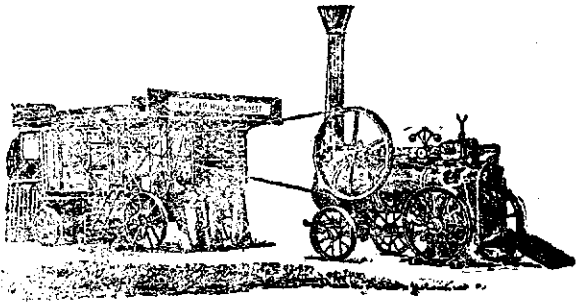
perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii,
stofe de mobile, mănuși, umbrele și tot
felul de obiecte din faful acesta. Rochiile se
curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă
culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela
curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat.
Gouvratul se execută în felul cel mai
frumos și simitor de ieftin. Curățitul che-
mic al perdelelor de dantelă, se execută cu
multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută
punctual și repede.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

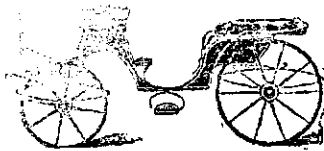
făcător de jirezi de paie

în formă întrebunțată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Își recomandă trăsurile de fabricate de
rangul prim, care se află permanent
în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit
și franco.

Deschiderea berăriei „Crucea Mică“

Aduc la cunoștința onor. public, că în
hotelul »Crucea-Albă« în partea dinspre
str. Deák Ferenc, am deschis un nou local
de berărie, cu intrare imediată din stradă.
Unde vind...

berărie de Curte

a »Primei berării maghiare pe acții din Kő-
bánya«, paharul cu 16 fil., halba cu 24 fil.,
todauna proaspătă.

Pentru a se transporta la case, am intro-
dus halbe familiare de 2, 4 și 6 litre, cari
se trimit acasă la comandă fără o tacsă
specială.

Pentru ceace solicit părtinirea on. public.

Cu stimă: **Braun Gusztáv,**
hotelier.

BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI
MAGYAR UTODIA
SEC
ARAD

AROMĂ PROASPĂTĂ RECREATOARE
RECUNOȘTIINȚA ESPERTILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL
BOUQUET MINUNAT
MĂRGELE ESCELENT MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE
INGRIJIRE CONSTIENȚIOASĂ
VINURI ALESE CU GRIJE MARE
Vii PROPRII DE MODEL

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On.
domni preoți și comuni bisericești că în ate-
lierul meu

fac haine bisericești

haine pentru preoți,
odăjdii, steaguri, prapori, haine pen-
tru diaconi și îmbrăcăminte albe pen-
tru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine
și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt
cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

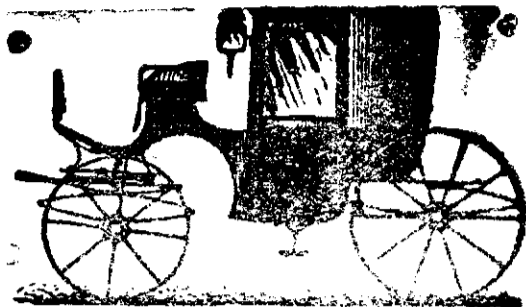
strada Sârbească No. 2455, în apropi-
erea poștei mare.

Anunț!

Atențiune!

Nádassy és Mészáros

Meșteri de trăsuri • ARAD • Boros Béni-tér nr. 2.

Avem onoare a avisă pe stim. interesați, că în Arad, piața Boros Béni nr. 2
am deschis un atelier de trăsuri aranjate,
 unde facem trăsuri cu prețuri moderate, corespunzătoare și pentru condițiile cele mai înalte și moderne, pe lângă acestea preparăm și partea de sus a automobilelor și pe cele în folosire, le schimbăm după dorință, precum primim și reparații, pentru lucru punctual și speșele garantează cunoștințele noastre speciale câștigate în străinătate. — Solicită binevoitoarea protecție

Nádassy és Mészáros fabricanți de trăsuri
 Arad, Boros Béni-tér 2.

Anunț.

Se va deschide

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGYEL)

PRĂVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publicul
 damelor, că

în strada Eötvös nr. 17

etajul I

am deschis

un atelier

de mode pentru dame,

fason englezesc și franțuzesc

aici primesc tot felul de lucruri din specia aceasta și
 le execut ori cât de garnisite în timpul cel mai scurt,
 tot asemenea primenea și comande din provincie.

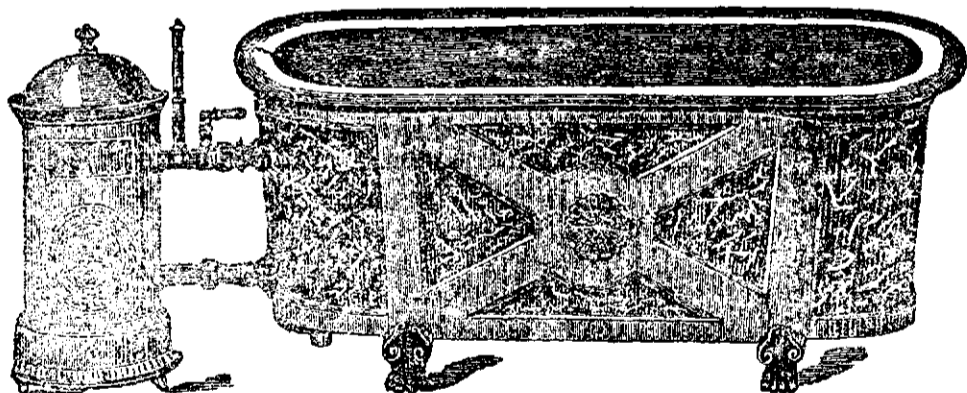
Notând că prețurile mele sunt cât se poate de
 moderate, solicitând încrederea stim. publice.

Român cu distinsă stimă:

Székely Henrik.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-
 împrejur dela 50 cor. în sus

asortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane
 pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de ciosete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr

Preț-curent gratuit și franco.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
 mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de
 renumitele mașini de cusut
— PFAFF. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

In magazin se află
 mare asortiment de
gramophone și plăci.

— Condiții de solvire foarte avanta-
 gioase. —

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

PFAFF

